

DIRVA

★★★
THE FIELD
Nr. 39
Gegužės-May 15, 1958
Cleveland, Ohio

Neapykantos amerikiečiams prasiveržimai

Venecueloje, Alžire, Libanone

Akmenys į Nixono automobilį

Simtai komunistų sukurstytų demonstrantų, apsiginklavusių akmenimis ir baslais, puolė viceprez. Nixono automobilį, jam atvykus į Venecuelos sostinę Caracasą. Minia melono dydžio akmenimis išmūšė 4 automobilio langus ir apibėrė stiklais viceprez. Nixoną bei jo žmoną. Venecuelos užs. reik. min. Velutini, lydėjusiam JAV viceprezidentą, stiklo gabalu sužeista akis. Pustūzinis viceprezidentas palydovų, kurie stengėsi sulaikyti demonstrantus nuo įsiveržimo į automobilį ir jo apvertimo, taip pat sužeisti, tačiau visi lengvai. Nixono automobilį kildė daugiau, kaip 100 akmenų.

Dešimčia minučių vėliau kitas demonstrantų būrys buvo užpuolęs JAV armijos ir laivyno atstovų (kariniais attaché), kurie buvo nuvykę į Nixono planuotą vainiko padėjimo tautiniame pantone iškilmes. Jis nevyko, ir dvi venecueliečių pėstininkų kuopos su nuogais durtuvais pareigūnus išlydėjo iš pavojaus vietos.

Viceprez. Nixonas su verkiančia žmona ir palydovais iš incidento vietos grįžo į JAV ambasados rūmus.

1000 JAV karių į Venecuelą

Valst. sekr. Dulles, prez. Eisenhowerio įsakymu, vos tik pasiekus Washingtoną žinioms apie įvykius Caracase, tuojau pat pareikalavo Venecuelos vyriausybę apsaugoti viceprez. Nixoną nuo tolimesnių užpuolimų.

Po pietų buvo numatytas viceprez. Nixono pasitarimas su Venecuelą valdančios juntos nariais vyriausybės rūmuose. Venecuelos prez. pareigas einąs adm. Ugueto, vengdamas tolimesnių incidentų gatvėse, su jūtos nariais pasitarimui atvyko į JAV ambasadą, kuri buvo saugoma karinių patrulių ir policijos. Po pasitarimo grįžtančios juntos narius minia užpuolė akmenimis ir vėl išmūšė kelis automobilio langus. Vyriausybės narius lydinčiai kareiviai šaudė į orą ir naudojo asarines bombas.

JAV prez. Eisenhowerio įsakymu, į Karibų oro kelių pasijustos 4 parašutinininkų ir marinių kuopos, viso apie 1000 karių, į ten esančias JAV bazes, kad reikiama atveju jos galėtų "imtis apsaugos priemonių".

Karinė diktatūra Alžire

50.000 prancūzų minia užpuolė ir beveik sunaikino JAV Informacijos Agentūrą Alžire. Vėliau ta minia, protestuodama prieš

Prancūzijos pozicijų silpninimą Alžire ir Pierre Pflimlino paskyrimą Prancūzijos premjeru, kariniu sunkvežimiu įsilaužė ir užėmė centrinius valdžios rūmus.

Gen. Jacques Massu, remiamas parašutinininkų, ištisą dieną trukusį chaosą pabaigė, jėga atstatydamas tvarką ir įsteigdamas "Viešojo Saugumo Komitetą". Jo priekyje atsistojo gen. Raoul Salan, vyriausias prancūzų karių pajėgų vadas Alžire.

Viešojo Saugumo Komitetas per radiją apeliavo į Paryžių, kad Prancūzijoje valdžią į rankas paimtų gen. de Gaulle.

Demonstracijos Paryžiuje

Keli tūkstančiai demonstrantų Paryžiuje, šaukdami "Alžiras yra prancūzų!", pralaužė policijos barikadas ir įvygiavo į Prancūzijos Tautinės Asamblėjos rūmus. Demonstracijos prasidėjo po to, kai naujasis premjeras Pfliminas, Katalikų Tautinių Respublikonų partijos lyderis, paprašė parlamentą aprobuoti jo programą, suteikiant daugiau savivaldos Alžirui ir sumažinant ten prancūzų galią.

Demonstracijos buvo išskaldytos, tačiau Paryžiuje būkštaujama, kad tai gali reikšti Ketvirtosios Respublikos galą. Prancūzija, jau kelios savaitės neturinti vyriausybės, galinti atsidurti karinės diktatūros rankose.

Prancūzijos prez. Coty kreipėsi į Alžire esančius 400.000 prancūzų karių, kad jie liktų lojalūs vyriausybei. Visos demonstracijos Prancūzijoje uždraustos. Alžiro radijas paskelbė, kad ir kituose Alžiro miestuose sudarinėjami tautinio saugumo komitetai, nepaisant Paryžiaus draudimo.

Beveik pilietinis karas Libanone

Praeitą savaitę prasidėjusios riaušės Tripolyje, jau virto beveik pilietiniu karu visame Libanone. Šios savaitės pradžioje Libanono sostinėje Beirute prasidėjo ginkluotasis sukilimas. Buvo sudeginta JAV ambasados išlaikoma biblioteka, keliomis valandomis vėliau nukirsta viena svarbiausių naftos vamzdžių linijų, ateinanti iš Kirkuko naftos laukų Irakė.

Keli demonstrantų bandymai užpulti JAV pasiuntinybę policijos buvo išskaldyti. Daugelis Beiruto gatvių užblokuotos sukilėlių barikadomis, telefono ryšiai veik nutraukti. Sukilėliai naudoja automatinius ginklus ir, kaip pranešama, jų ateina vis nauji būriai iš Sirijos pusės.

Neramumams Libanone vadovauja komunistai ir naserinin-

kai. Komunistų partija Egipte ir Sirijoje oficialiai yra uždrausta, todėl komunistai čia naudojami arabų nacionalistų priedanga.

Libanono vyriausybė įteikė protestą Jungt. Arabų Respublikai, reikalaujama nutraukti kurstymus ir pagalbą sukilėliams. To nepadarius, Libanonas kreipėsi į JT Saugumo Tarybą. Tačiau, žiniomis iš Beiruto, kabinetas tokio nutarimo dar nėra padaręs.

Washingtono Vid. Rytų politikos specialistai mano, kad dabartinės Libanono vyriausybės, kuri yra priešiniga Nasserio "po-

zityviams neutralumui" ir palanki Vakarams, amžius nesąs ilgai. Kai kurie laikraštininkai pastebi, jog Libanono įvykius intensyviai seka Viduržemio jūroje stovį JAV laivyno daliniai ir net esą galima laukti jų intervencijos.

Paskutinėmis žiniomis, prie JAV ambasados teroristai išsprogdino bombą ir už 500 metrų nuo rūmų iš grindinio akmenų užbarikadavo gatvę. Visame krašte vyksta sunkios kautynės, tačiau vyriausybė oficialiai paneigė, kad didžioji krašto dalis esanti sukilėlių rankose.

PAVERGTŲJŲ LAISVĖS KLAUSIMUS SVARSTANT

Rusai Briuselio parodoje Rygą ir Vilnių visiškai surusino

Esame susirinkę dvare, kurio buvęs savininkas, grafas Pourtales, kadaise buvo Vokietijos ambasadorium Rusijoje. Simbolis? Tik kažin, ką jis reiškia?

Blogas oras (ne tik Elzase, bet, berods, ir visam pasauly) slegia žmones, ypač įtemptai dirbančius. O darbo įtampas šio seimo posėdžiuiose nestingia. To nepaisydami, po bendrųjų posėdžių, jau vėlai vakare, susirenkame vieni lietuviai pasikalbėti apie savus reikalus.

Iš pirmininko V. Sidzikausko išgirstame ilgą, išsamų referatą apie mūsų bylos stovį. Ne vieta čia pasakoti visas informacijas, kuriomis pasidalino lietuvių delegacijos nariai. Amerikoniška mada ištraškinti laikraščiuose viską iki smulkmenų čia, Strasbūre, laikoma ne "demokratiška", o tik disciplinos stoka. Todėl ribojus tik viena kita pastaba, ar įspūdiu iš tų pasikalbėjimų.

Mūsų b y l a, žinoma, yra susijusi su mūsų susiorganizavimu. Kalbame apie "mechaniško apjungimo" bandymus, iš kurių nieko neišėjo. Ar kas tikėjosi ko nors kita?

Pagrindinė tema — tas naujas elementas, įsigalįs mūsų visuomenės sąmonėje. Ką sakau — "naujas"! Tai labai senas elementas — "krašto primatas"... Praeitin pažvelgus truputį imajuo kas... Vienas kitas iš mūsų organizuotųjų sąjūdžių seniai tvirtino, kad, nepaisant visų padėties keblumų, vistik reikės pasiklausti ar pasiklausti, ką žmonės tenai — Lietuvoj — mano... Kiti, tačiau, kažkodėl bevelio laikyti save "pasaulio asimi". Dabar jau daugelis puola į tą mintį, kaip plaštakės į žvakę... Tie, kurie kadaį ragino tuo principu remtis, dabar pasiūta turį net įspėdinti tas plaštakės, kad nepulti į liepsną per daug neapdairiai...

Kokių, pasirodo, esama pasaulio optimistų, ypač Amerikoj! Tai iš viso optimistiškas kraštas. Visokių improvizacijų, fantastiškiausių planuotojų atsiranda. Kaikurie tiek neatsargūs, kad net pamiršta kitas savas pozicijas beginti. Ar nereiktų sušaukti žurnalistų (bei šiaip laikraščiuose prabylančiųjų) koki suvažimavimą ir ten iškalbėti, pasidailinti informacijomis ir samprotavimais "iš pirmų rankų"?

Mus, europiečius, jau kartą labai nusivylusius "centrais", ne tik juokina, bet ir pykina, kai išgirstame, kad Amerikoję kažkas vis dar nepasidalina "valdžia". Pasirodo, kad vis dar tebegyvuoją mitas apie "masines organizacijas". Tačiau žinome, kad nieko čia nepadarysi. Tegu sau kiekvienas tiki, kad jis teisus. Ateis laikas, kai visos "ideologijos" iš karto atsidsurs ten, kur kiekvienam popieriui vieta. Nė trupučio neabejokim, kad lietuviai, laikui atėjus, moka būti net ir labai pragmatiški.

Dar tebėra gyvas mitas, esą politika yra kažkas labai nepaprasta ir tuo pačiu metu net ir pelninga... Paminėjus politiką, tuojau vaidenasi "bačkininkystė", ambicijos ir visokių kitokių jausmų konglomeratas. O tikroji politika — ne dilematizmas — joje tebesipainiojantiems iš tikrųjų virsta juo toliau juo nuostolingesnė. Bet tik iš tų, kurie ištesės pereiti tą pirtį, gal kas ir bus.

Senosios partijos, kaip "turkų vainos patrankos", teberiošo horizonte. Ar jų reikia? Liko tik jų idėja, bet nėra realių jų reikalų. Iš to susidaro tik tėvynės surogatas, kuris taip ir lieka miglotas, kaip tam kaimo berniui kunigo pamoksle girdėta idėja: jau kad dėjo tai dėjo, — nežinau kur, kada, kad įdėjo, bet dėjo, net visa bažnyčia verkė...

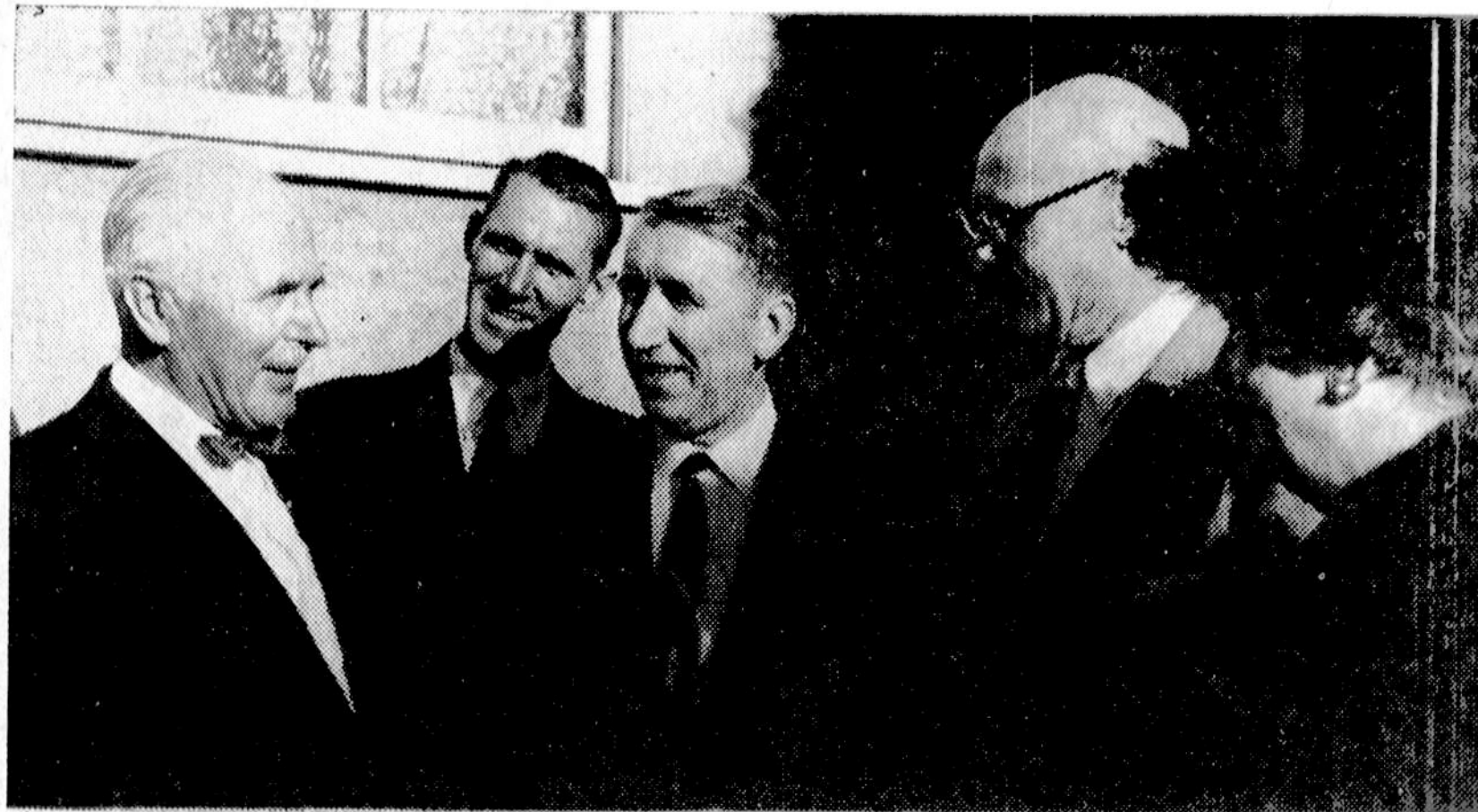
Pabaltiečių susitikimas

Tomis pačiomis temomis, V. Sidzikauskui pirmininkaujant, informavosi savo tarpe ir visų trijų pabaltiečių delegacijų nariai. Išsiaiškinta, kaip elgtis ir kas daryti net ir tame pačiame PET seime mūsų pozicijoms ginti. Išsiaiškinta, kada iš ko galime ar negalime turėti realios paramos. Padėtis atsakymus pati nurodo, tad nuomonių skirtumu nebuvo.

Pasitarimus tenka vertinti buvus svarbius, reikalingus ir naudingus. Tad vien jau tuo PET seimo sesija Strasbūre save patiesino (Bulgarai ta proga buvo sukvietę net savo studentų suvažiavimą. Dalyvavo 30).

Kitų nuomonės

Visos eilės Europos Tarybos

Lankant Los Angeles lietuvius. Iš kairės: J. Bačiūnas, Jurgis Rudelis, muz. Budriūnas, Lietuvos konsulas ir ponis J. J. Bielskiai.

Jie įsijungė į Dirvos talką

Praėjusiam numeryje, skelbdami naujus šimtininkus, įsijungusių į mūsų vąją, padarėme klaidą. Septyniadešimtuoju šimtininku įsijungė waterburietis Algimantas Aukštuolis, įnešdamas ne \$10.00, kaip mūsų buvo atspausa, bet \$100.00.

Mums malonu, kad į vąją vėl įsijungė trys nauji šimtininkai. Jais yra:

72. Tautinės Sąjungos Elizabetho skyrius \$100.00
73. Antanas Jonaitis, clevelandietis, nuolatinis Dirvos rėmėjas, labai aktyvus lietuviškosios knygos palaikytojas ir lietuviškųjų organizacijų narys \$100.00
74. Marijonas Šnapštys, iš Detroito \$100.00

Marijonas Šnapštys, atsiųstame laiške rašo:

kitais kuriais galais apniukę dangus. Neskelbiam iliuzijų, kad jau švinta. Netikėkim stebuklais, nors vokiečių atstovas čia kalbėdamas ir pareiškė, kad "istorija tūkstančius kartų išradingesnė, negu mūsų galvojimas". Tas tiesa, bet nematyti, kad jau dabar imty tapti kūrto bolševikų išprievartauto ir pasisavinto poeto J. Janonio žodžiai "naujas rytas eina"... —vb.

SUDARYTA REPREZENTACINĖS MENO PARODOS ORGANIZACIJA

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo proga New Yorke Riverse muziejaus patalpose įvyksiančiai reprezentacinei lietuviškojo meno parodai rengti PLB Seimo Organizacinis Komitetas sudarė šitokią organizaciją:

1. Reprezentacinės Meno Parodos Rengimo Komisiją iš garbės pirmininko Adomo Galdiko, pirmininko Viktoro Vizgirdos, vicepirmininkų Vytauto K. Jonyno, Povilo Puzino, sekretorės Aleksandros Kašubienės ir narių: Vytauto Kašubos, Prano Lapės, Romo Viesulo, Kazimiero Žoromskio ir PLB Seimo Org. Komiteto atstovo Jono Pakalcos;
2. R. M. P. jury sekciją iš A. Galdiko, V. Kašubos, P. Puzino, R. Viesulo ir V. Vizgirdos;
3. R. M. P. ekspozicijos sekciją iš V. K. Jonyno, V. Kašubos ir V. Vizgirdos;
4. R. M. P. katalogo sekciją iš V. K. Jonyno, A. Kašubienės ir A. Viesulo.
5. Informacijų sekciją pavesta sudaryti A. Kašubienė, pasikviečiant talkon lietuviškosios spaudos atstovus.

"Gerbamieji!

Jau kuris laikas man knietėjo noras paremti Jūsų doras, sakyčiau, tėvynainių pastangas. Šiandien, galvodamas apie rytojaus Motinos Dieną, mintimis nuskriejau į mūsų tautos motiną — lietuvių kalbą, lietuvišką žodį ir jų užtikrinimą mūsų tautos čionykštei dalelei.

Jūsų darbas, rodos, taip gražiai siejasi su mano užmačiom konkrečiam poveikiui. Tat ir ryžtuosi. Tas mano mostas gal "kiek" sustiprins bei pagreitins užbaigimą vąjaus ir pradėjimą vykdyti užsibrėžtų darbų. Suprantama tas "kiek" savo apimtimi tėra tik 1/2 visos vąjaus sumos, taigi labai jau liesas patiprinimas. Kita vertus, tai rodo, jog tik 200 turi atsiliepti teigiamu — "siūniu"!

Žinoma, jei tie 200 tėra taipogi mažas nuosimtis tų, kurie laukitini atsiliepti, tad gal ir laiko atžvilgiu aš nedaug ką tepasubinsiu. Na, bet jei "atoslūgis" (ekonominis, kuris įtaigoja dvasinį) dar kiek užtruks, gal ir tos trupmenos lyginamasis svoris gali kilti, nes vis didesniai skaičiai darysis vis ir vis sunkiau išgyventi atsisakymo bei "siūniu" procedūra.

Mano linkėjimai, kad Jūsų vykdomi darbai gražiai klestėtų. Tikiu, jog pasaulėvalginė bei politinė pozicija, kaip kad ir praeityje, nekludys respektuoti bei būti respektuojamam kitų, kad ir dirbančių kiek kitu keliu, būdu ar idėja, bendrajam mūsų tautos gėriui bei grožiui. O tai tikriausiai užtikrins ir apdraus buitį tam žodžiui atstovauti ne vien srovinę lietuvišką mintį, bet ir laikytis darnioje visuotinio bei bendrinio lietuviško žodžio srovės visumojė.

Šiuo baigsiu ir vienkart prašysiu atsiųsti man su nario pažymėjimu ir Vilties D-jos įstatų, kad ryškiau matyčiau, ką aš čia Detroito sėdėdamas apie Clevelandą turiu žinoti.

Jus gerbias

Marijonas Šnapštys

1958 m. gegužės mėn. 10 d.

Mums taip pat miela, kad du mūsų vąjaus rėmėjai savo įnašus padidino. Tai

Jonas Kasmauskas, iš Bostono, naujai įnešė \$40.00

Inž. S. V. Malėnas,

iš Andover, naujai įnešė \$50.00

Taip pat į vąją naujai įsijungė ir šie mūsų rėmėjai:

Inž. Vladas Adomavičius, Boston \$25.00

S. Jurgaitis,

Cleveland \$10.00

Su šiais skelbiamais iš viso

so gauta \$15,228.95

Dar būtinai reikia \$ 4,771.05

šios dienos bendrieji vąjaus

daviniai: rodo, kad jau trys ket-

virtadaliai viso vąjaus išpildyta.

Reikia tik pasispausti ir tą pas-

skutinį ketvirtadalį, kiek galima

greičiau, sukelti. Greičiau sukel-

sim, greičiau ir visus planus

įvykdysim. Juk yra dar daug iš

mūsų tarpo, kurie žadam duoti,

bet vis kažin kaip tą davimą nu-

keliame rytojui. Nebeatidėliokim.

Duokim greit. O tie, kurie da-

vėm, gal dar pagal išgales savo

įnašus padidinsim.

Labai laukiam!

Viseprezidentui Nixonui lankant Pietų Amerikos valstybes, nedaug kur jį taip draugiškai sutiko. Ypač žiaurus buvo komunistų sukurstyti studentai Peru ir Venecueloje.

Švedijos princas Bertil ir Norvegijos princesė Astrida, vykdamai į Minnesotos šimtmečio minėjimą, lankėsi Baltuosiose Rūmuose.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-jos (Inkorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Cleveland priedeniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Brooklyn), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Papienas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Bartkus sprendžia tris problemas

Sunku mylėti Ameriką. Gentkarčių ratas atgal. Aš ne šokti atėjau.

DR. KAZYS SRUOGA

Sunku pamėgti Ameriką. Sunku. Bet kas pamėgsta Ameriką, tas jokio kito krašto jau nenori. Sakoma, kad daugumas pirmųjų ateivių norėdavo tuojau grįžti į senąją tėviškę — tik neturėdavo pinigų kelionei. Gi kol tų pinigų užsidirbdavo, tai pamildavo Ameriką ir niekur važiuoti nebenorėdavo.

Tai gi, Amerika kitiška. Kitiški yra ir čia gimę ar bent čia užaugę lietuviai. Iš čia ir ta jautri senosios kartos ir šių dienų lietuvių ateivių (buvusių tremtinių) santykių problema. Iš paviršiaus ta problema nevisada matoma. Bet ji yra — jei ne formaliai, tai iš esmės. Kitaip ir būti negali.

Savaime kyla toks klausimas. Gera, Amerikoje gimę ar augę lietuviai yra kitiški. Bet ar jie geresni ar blogesni už kitus lietuvius? Kas gi gali norėti į tokį klausimą atsakinėti? JAV. Bet viena faktą visi žino. JAV. iki pat šių dienų yra viso pasaulio galybės ir civilizacijos prieštavyje. Senesniosios kartos lietuviai yra šios valstybės nariai ir tai daug seniau, negu mes — šių dienų lietuviai ateiviai. Žinoma, galima čia visokių dalykų kalbėti. Bet to fakto paneigti negalima. Iš jo reikia daryti išvadą. Tada daug dalykų kitaip atrodys ir bus suprantami.

Ir va, Eugenijus Bartkus yra Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos prieštavyje, jos pirmininkas. Ką gi tai reiškia? Reikia įsidėmėti. Bartkus yra naujųjų laikų ateivis — buvęs tremtinys. Gi ALT Sąjunga yra grynas senosios kartos kūrinys. Bartkus buvo ALT Sąjungos seimo išrinktas pirmininku tos sąjungos kūrėiams (Oliuf, Bačiūnui ir Dr. Biežiui) nuosirdžiai ir įsakmiai pageidaujant. Tai, Bartkus yra pirmas bandymas spręsti senosios ir naujosios kartos ateivių santykių problemą. Tai, žinoma, "egzaminas" ne tik Bartkui, bet ir visiems naujiems ateiviams ALT Sąjungos ribose.

Reikia pripažinti, kad Bartkus turi ir naujosios ir senosios kartos pagrindinių savybių. Jis gimęs medicinos daktaro šeimoje, Lietuvoje. Ten ir augo ir ėjo vidurinius mokslus. Brendim amžiuje Bartkus aukštusius mokslus eina Vokietijoje. Pagaliau inžinieriaus ir techniku mokslų magistro diplomą Bartkus įsigyja jau Amerikoje. Ir šandien jis yra vyriausiojo inžinieriaus pavaduotojas firmoje Meissner Eng. Inc., kur dar dirba apie 30 lietuvių inžinierių iš naujųjų ateivių tarpo.

Tačiau Bartkaus atėjimas į ALT S-gos viršūnę sprendžia dar ir kitą labai švelnią lietuvišką problemą. Gentkarčių ratas visur yra žinomas. Jaunimas stumia lauk senius. Vėliau kitas jaunimas stumia lauk jau tuos, kurie pirmiau stūmė kitus. Taip ir eina tas ratas be sustojimo.

Bet Amerikos lietuviai savo visuomeniniame gyvenime turi kitą, visai priešingą problemą. Čia jaunimas nestumia senimo. Priešingai. Mūsų kultūrininkai ir politikai šauktė šaukia, kad nėra

prieauglio, nėra jaunimo. Kas lietuviškos naštą vilks, kai seniai išmirs? Daug visokių priemonių siūloma sukurti ratą atgal — patraukti jaunimą. Pats gi jaunimas, užkalbintas tuo reikalu, tarp kitų motyvų, sako, kad girdi, "mus pakviečia tik pašokti". Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga žengė drąsų žingsnį. Jaunimo atstovui, Bartkui, pavedė atsakomąją vadovavimo darbą, aukščiausioje tos sąjungos viršūnėje. Tai gi, ne šokti ir ploti ji pakvieta. Tokias dvi problemas sprendžia Bartkaus atėjimas. Apie trečią Bartkaus problemą ir apie jo paties nuomonę tuo reikalu — sekantį kartą.

WORCESTER

INŽ. EUG. BARTKUS,

anknydamas Rytinio pakraščio lauk. S-gos skyrius, gegužės 4 d. buvo sustojęs Worcester. Čia, Maironio Parko salėje, skyriaus nariams ir vietos veikėjams palatė išsamų pranešimą apie T. S-gos atlikus ir planuojamus darbus politiniams ir kultūriniam veiklos bare bei atsakinėjo į skelbtus klausimus.

Gyva susidomėjimą Sąjungos pirm. parodė J. Vizbaro iškelti pasiūlymu, kad T. S-gos centro valdyba perimtų buv. tautinės minties laikraščio "Amerikos Lietuvio" archyvą ir knygyną. Pastatas, kuriame šiuo metu randasi archyvinė medžiaga ir spaustuvės likučiai, šį pavasarį bus nugriautas, ir minėta medžiaga savininkės Leonaitės greičiausiai bus parduota atliekalų rinkėjams.

Po pranešimo Dirvai paremti skyr. pirm. A. Vagelis pasirašė pasižadėjimą \$50.00, J. Matulevičius \$25.00, J. Kavaliauskas \$20.00, A. Venclauskas \$5.00, St. Šurkus \$5.00, K. Jakimaitis \$15.00.

Po to inž. Bartkus aplankė žymesnius Worcesterio Taut. Sąjungos ir kitų organizacijų veikėjus, senosios ir naujosios kartos lietuvius, ir išvyko į Bostoną.

LSK VYTIS

Krepšinio komanda laimėjo Rytų apygardos krepšinio meistro

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRespect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.

Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Kas ir kur?

• Leidžiama Vinco Kudirkos monografija. Lietuvių Enciklopedijos Leidykla pradėjo rinkti Aleksandro Merklio parašytą Vinco Kudirkos monografiją. Ji bus 400 psl. ir tokio pat formato, kaip Lietuvių Enciklopedijos leidžiamas Vinco Krėvės raštai. Monografija numatoma išleisti dar šį rudenį.

Ši monografija leidžiama minint jo 100 m. gimimo sukaktį ir bus plačiausia apie šį mūsų didįjį tautos žadintoją, kokia tik kada buvo išleista. Jos autorius, Al. Merkelis, Lietuvoje buvo parašęs geriausią iki šiol J. Tumo-Vaižganto monografiją, kuri neseniai buvo perspausdinta ir Amerikoje.

• SLA vadovybė liko ta pati. Kovo ir balandžio mėn. įvykuose SLA Pildomosios Tarybos

vardą. Ta proga Lietuvių Klubu salėje jiems pagerbti tėvų komitetas surengė banketą. Krepšinininkams dovana, bronzinę statulėlę, įteiktę sporto vadovas K. Prapuolenis, žodį apie sporto reikšmę jaunimui tarė J. Vizbaras.

J. V. Sūdavas

LITERATŪROS VAKARAS,

kurį rengia L. T. S. Worcesterio skyrius, įvyks gegužės 24 d. (šeštadienį) 7:30 v. vak. Lietuvių Klubu salėje.

Programą "Literatūros pabirus" išpildys Worcesterio Dramos Sambūris, vad. Kazio Jonaičio; poezijos ir beletristikos ištraukas iš J. Aisčio, J. Bilūno, K. Binkio, M. Venclausko, V. Sirijos-Giros ir kt. kūrybos skaitys sambūrio nariai: Izabelė Savickaitė, Leopoldas Jokubauskas, Adolfas Venclauskas, Algis Zenkus ir Edvardas Kaštaunis.

Po programos šokiai, grojant Conti kapelai; veiks bufetas. Visus Worcesterio ir kaimyninių kolonijų lietuvių rengėjai maloniai kviečia atsilankyti į šį linksma pavasario rengimą.

ALTS Worcesterio Skyrius (49)

rinkimuose išrinkti: P. P. Dargis — prez., J. Maceina — viceprez., M. J. Vinikas — sek., Norra Gugis — izd., S. Briedis ir E. Mikuziūtė — izdo globėjai, Dr. S. Biežis — dakt. kvotėjas.

• Gegužės 19 dieną, laivu Orsova, atvyksta iš Australijos, Adelaidės, ponis Aleksandra Linkus-Blazytė. Pagrindinis jos lankymosi tikslas Amerikoje, yra susitikimas po ilgų išsiskyrimo metų, su jos seserimi Veronika Puidokiene ir jos šeima Rochesterje. Tačiau, ji norėtų pasimatyti ir su visa eile prietelių bei pažįstamų iš Lietuvos, Vokietijos bei Australijos. Ypatinai ji norėtų revizituoti ponus Bachunus, Tabor Farm, ir pasimatyti su G. Janulevičium, Lazdiniais, Kondratavičiais, Jasėnienė, Jansonais, Rūkštelėmis, Marčiulioniais, Stasiškiais ir visa eile kitų jos vyro kolegų iš universiteto laikų Lietuvoje, bendradarbių iš Finansų Ministerijos ir UNRRA bei IRO Vokietijoje. Tie, kurie turėtų noro, galimybės bei laiko su ja susitikti, prašomi susisiekti šiuo adresu: Mrs. A. Linkus, c/o Mrs. V. Puidokas, 38 St. Jacob St., Rochester 21, N. Y.

DETROIT

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ ŠVENTĖ

Detroito šeštadieninės lituanistinės mokyklos 1957-58 m.m. užbaigimą daro gegužės 25 d. šia tvarka: 10 val. šv. Antano bažnyčioje pamaldos; 11 val. išpanų salėje, prieš šv. Antano bažnyčią, užbaigimo aktas, kan. dr. J. Tumo-Vaižganto 25-rių metų mirties sukaktuvių paminėjimas, meninė dalis ir loterija. Meninę dalį ir Vaižganto paminėjimą atliks patys mokiniai, paruošti mok. A. Arbačiauskienės, mok. Pr. Zarankos ir mok. O. Valienės.

Šios mokyklos baigia devintuosius mokslo metus ir visą laiką naudojasi šv. Antano parapijos mokyklos patalpomis ir inventoriumi be atlyginimo ir jaučia parapijos klebono kun. dr. Igno Boreišio ir mokytojų Selsių Pranciškiečių malonią globą ir paramą. Mokyklą išlaiko Lietuvių Bendruomenės Detroito skyrius. Tačiau daugiausia lėšų mokyklų reikalams sutelkė Tėvų Komitetas, kuris šiemet buvo labai veiklus, o ypačiai išdininkė p. Stf. Kaunelienė.

Šiais mokslo metais dirbo šie mokytojai: A. Arbačiauskienė, A. Dulaitienė, A. Misiūnas — vedėjas, kun. K. Simanavičius, J. Švoba — vedėjas, Pr. Zaranka, O. Valienė ir A. Vaškėlis. Pavadavo L. Bulgariš, K. Daugvydienė, K. Gričius, K. Gogelis ir K. Jurgutis.

Šiais mokslo metais mokėsi apie 110 mokinių. Palyginamai labai mažas mokinių skaičius. Detroito šeštadieninės mokyklos yra vienintelė vieta, kur lietuvių vaikai gali pramokti lietuvių k. ir kitų lituanistinių dalykų. Darosi nesuprantamas tėvų nerūpestingumas pasinaudoti šeštadieninių mokyklų patarnavimais. Yra tėvų, kurie net 63 mylių vežą vaikus šeštadieniais į šias mokyklas. Bet yra tėvų, kurie gyvena visai arti ir vaiku neleidžia į lituanistinę mokyklą. Sutelktos tėvų, mokytojų ir visų kitų lietuvių pastangos tas mokyklas gali padaryti dar naudingesnėmis, o jų neįvertinimas — jas uždaryti.

FUTBOLO RUNGTYNĖS

Koviečiai pradėjo lygos pirmenybes sužaisdami su lenkais ir ukrainiečiais, o gegužės 18 d. 3:40 val. p. p. McCabe stadione susitiks su italais.

Michigano ir Windsorio rinktinė gegužės 16 d. 7:30 val. vakare žais prieš gerai žinomą Offenbach Kickers vienuolikę, kurioje taip pat žaidžia ir keletas Vokietijos rinktinės žaidikų.

STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS

Detroito Gydytojų Sąjungos steigiamasis susirinkimas įvyko gegužės 2 d. N. ir dr. M. Miskinių bute. Valdymo išrinkta dr. E. Gurskytė-Paužienė, dr. J. Kaupas ir dr. V. Majauskas.

MOTINOS DIENA

Lietuvių Studentų Sąjungos Detroito skyrius suruošė Motinos Dienos pagerbimą, kur programą daugumoje išpildė studentai.

PAGALBA

L. S. S. Detroito skyriaus valdybos suruošė šokių vakaro pėnas paskirtas žurnalui Litanus. Malonu, kad žurnalui teigiamai įvertino Amerikos bibliotekininkų suvažiavimas.

Pulk. Balys Svilas perėjo dirbti į H. M. Seldon nekilnojamo turto pardavimo bendrovę, kur jam gerai sekasi.

HAMILTON

SPORTO ŽAIDYNĖS IR KONCERTAS

Hamiltono LSK kovas gegužės 24 d. švenčia devynerių metų gyvavimo sukaktį. Šia proga yra rengiamos didelės krepšinio ir stalo teniso žaidynės, dalyvaujant Toronto Aušros, Toronto Vyties, Detroito Kovo, Rochesterio Sakalo ir Hamiltono Kovo sportininkams.

Vakare reprezentaciniame Royal Connaught viešbutyje įvyks sportininkų ir visuomenės susitarinimo balius, kuriame meninę programą išpildys Toronto Varpo choras, ved. muz. St. Gailevičius, ir sol. V. Verikaitis, S. Mašalaitė, V. Žemelytė.

Taip pat žaidėjams bus įteiktos taurės, kurias paskyrė Hamiltono biznierių: žinomas namų pirkimo-pardavimo agentas Vl. Antanaitis, Tri-Realty savininkai A. Pranckevičius — Z. Didžbalis, Canada Meat Market sav. Alf. Kybartas ir Artistic Stone direktorius Vl. Kažemėkė.

Šventės programa, kuri vyks dviejose Commercial High School sporto salėse, yra tokia: 10 val. žaidynių pradžia; 12 val. žaidynių atidarymas. Sportininkų parada veda Kanados šachmatų meisteris hamiltonietis P. Vaitonis. Po parados pusiaubaigminiai susitikimai ir 3 val. baigminės žaidynės.

Reikia tikėti, kad Hamiltono, Toronto ir artimųjų JAV miestų lietuviai šias žaidynes parems savo gausiu atsilankymu, juo labiau, kad yra pakviesti Kanados spaudos, televizijos, radijo atstovai, ir vakare atvyks išklauasyti puikaus koncerto, po kurio, griežiant Benni Ferri orkestrui, linksmai pasišoks, užmegs pažintis su mūsų broliais iš JAV.

Sporto žaidynės įvyksta miesto centre, Sanford ir Barton gatvių kampas, o Royal Connaught viešbutis randasi netoli centrinio pašto.

Sekmadienį, gegužės 25 d., tuoj po pamaldų, VAV Hamiltono lietuvių parapijos salėje Kanados šachmatų meisteris P. Vaitonis duos simultaną. Norintieji dalyvauti atsiveža su savimi lentas ir figūras.

LAISKAS REDAKCIJAI

Mielas Redaktoriau,

DIVROS 37 nr., gegužės 8 d. rašote:

"Punsko apylinkės lietuvių labai susirūpinę 3,000 lietuviškų maldaknygių likimu, kurias BALFas esąs pasiuntęs Seinų kunigų vardu. Jei tai tiesa, tai neaišku, kuriam tikslui kemsama tiems lenkų šoviniams toks brangus turtas. Nejaugi BALFas tos siuntos negalėjo nukreipti per lietuvių Punsko kleboną arba per lietuvių Kultūros draugiją".

Tikrovė yra ši: maldaknygės buvo "pasiųstos" į Puską tik Tamstos redaguojamos "Divros" kovo 17 d. numerioje, p. Krokio straipsnyje "Besirūpinantiems Suvalkų Krašto Lietuviais".

BALFo Centre turimais daviniais maldaknygės dar tebėra Regensburge, stengiamasi jas išgauti ir pasiųsti kaip galima greičiau ir tam kam galima, bet ne lenkų šoviniams.

Tuo tarpu jau išsiųstas geras pluoštas knygy (maldaknygių) į Puską iš BALFo Centro atskiriems asmenims ir Punsko klebonui.

Persiuntimas knygy į Lenkiją yra labai ribotas. Į sovietinius kraštus jos visai neįleidžiamos. Siunčiant knygas yra labai gera jas dedikuoti individualiai, specialiai pakuoti ir siųsti tik po 6 svarus.

BALFas stengiasi daryti, kas tik galima esamos sąlygos.

Prašau paskelbti šį laišku, atitaisyti visokių spėliojimus, o turimas geras idėjas būtų malonu BALFo Centre gauti tiesiogiai, bet nepasiskaityti tik spaudoje.

Su pagarba

Kun. L. Jankus,
BALFo Centro Reikalų
Vedėjas

N I D A

geriausia ir gražiausia vasarvietė Cape Code.

Ten atviras Atlantas su visuo met šiltu Golfo srovės vandeniu. Ten, sausam, gražiam pušyne naujos vilos su patogiais įrengtais kambariais.

Ten puikus lietuviškas maistas — kiek tik nori ir ko tik nori. Ten kaip ranka pasiekti Hyannis miestas su visais modernaus kurorto įrengimais.

Važiuoti traukiniu, autobusu arba skristi lėktuvu į Hyannis, o iš ten į Nidą tik dvi mylios taxi.

Vasarvietė veikia nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 30 d.

Užsakymai sučiami: Valerija Norvaišienė, West Hyannisport, P. O. Box 367, Cape Code, Mass.

Telef.: Hyannis — SPring 5-3987, Boston — AVenue 8-8079.

MARGUTIS

vra patį seniausias Amerikos lietuvių žurnalus. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.
MARGUČIO metinė prenumerata \$3.00.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

Pusė kainos!

Vyrų Reg. \$59

55% DACRONO, 45% VILNOS

VASARINIAI
KOSTIUMAI

29.90

Patogiai pasiūti, elegantiškai užbaigti vyriški vasariniai kostiumai iš populiarių Miracle Fabric medžiagų. Garsus gamintojas yra pasižymėjęs gera gaminių kokybe. Bet jis turėtų pašalinti savo etiketes dėl žemos kainos. Pasirink 3 sagu modelius iš naujausių sezono spalvų. Dydžiai: 36 iki 46 reguliarius, trumpi ir ilgi.

The May Co.'s Basement Men's Clothing Department
Downtown and On the Heights

Sugrįžus iš Pacifiko (31)

Sveciuose pas Rūtą ir kitur

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Poilsio reikėjo, nes kita diena, sekmadienis, buvo nemažiau užimtą. Še tau, ir dingo mano nusistatymas tą savaitę praleisti Los Angeles saulėtėje, tikrai atostogaujant, nieko neveikiant ar tik tolimesnės kelionės pastabas užrašinėjant!

Jau gerai iš anksto tą dieną pietų buvome pakviesti pas Los Angeles Liet. Bendruomenės apylinkės veiklų pirmininką ats. majorą K. Liaudanską ir jo žmoną P. K. Skirmantą. Nuvykome po dvylikos į jų rezidenciją. Iš viešbučio vėl mus paėmė Railų šeima, tik šį kartą prie vairo sėdėjo ne "senis", o jo jauniausioji duklė Undinė, kuri mus bematant greitkeliu nuvaivavo į Los Angeles Silver Lake apylinkę, kur yra apsigyvenę Liaudanskai ir Skirmantai ir kur gyvena dar kelios dešimtys lietuviškų šeimų.

Šeimininkų namai pakalnėje, labai gražioje vietoje, puikūs reginiai žemyn į miestą. Pirmiau apžiūrėjome jų puikiai įrengtą daržą-sodą su vaismedžiais, gėlėmis, gerai sutvarkytomis terasomis. Kaip esu minėjęs, panašiai lietuviai yra įsirengę Australijoje ir N. Zelandijoje. Po to sėdom prie pietų stalo, kurį mūsų malonios šeimininkės pp. Liaudanskienė ir jos duklė Skirmantienė buvo išpuošiusios labai skoningai. Be mūsų, atvykusių, dar buvo keli šeimininkų draugai: pp. Sakalauski, Aleksandriūnas, Vedžemelis, Andrašiūnienė ir kiti.

Popiet šeimininkai mus gerai nuteikė, pademonstruodami daugybę įvairių dainų ir muzikos plokšteles, neseniai jų gautas iš Lietuvos. Išgirdau Vilniaus liaudies ansamblio įdainavimus (laidykis, čiurolinio Mikulski, — anie yra Tavo smarkūs konkurentai, bet ir neišsigąsk, nei kiek negeresni už čiurolinio ansamblių...), taip pat naujųjų, man dar negirdėtų Lietuvos operos solistų dainas. Dainos lietuviškos, bet visų plokštelių užrašai jau rusiškais raidėmis. Va, tau ir grįžo graždančios laikai. Mūsų tėvai kovojo prieš lietuviškas

malda knyges, spausdintas rusiškais raidėmis, o dabar okupantas lietuviškas plokšteles "pa- puošia" rusiškais raidėmis...

Būtų buvę labai miela ilgiau pabūti Skirmantų ir Liaudanskų jaukioje draugijoje, bet 4 val. popiet buvome sutarę kitą vizitą, ir reikėjo skirti...

Nes kaipgi galima būti Los Angeles ir neaplankyti Rutos Kilmontytės? Ši jauna filmų ir televizijos artistė dabar garsėja ir kasmet aukščiau pakopia Hollywoodo žvaigždžių padangėje. Dėl vieno to fakto man nebūtų nei labai šilta, nei šalta. Lietuvių kilmės nevenias artistas yra aukštai iškilę, bet kas mums iš jų? Jie sau kyla, skina laurus, bet yra užmirę, kad yra lietuviai arba nei žodžio lietuviškai nebemoka ir nesistengia išmokti ir nebendrauja su lietuviais.

Kas kita Rūta Kilmontytė — ši lietuviškai gražiai kalba lietuviškai, didžiūjasi savo tautybe ir paskutiniomis metais palaiko glaudžiausius ryšius su lietuviška Amerikos visuomene. Tokių mums reikia, ir vis daugiau, užtat ir Rūta lietuviai yra įsimylę. Man tik kiek baugu, kad jos perdaug neuvalkiotų paprastose salėse, tokiais asmenybei reikia organizuoti tik gerus ir tinkamus pasirodymus.

Pasimatymą su Rūta Kilmontyte mums sutvarkė jų šeimos pažįstama p. D. Railienė, abi jos dukterys taip pat arčiau pažįstamos su Rūta ir yra jos gerbėjos. Nuvykome į Hollywoodo kalnus ir čia tarp medžių radome labai gražią jų rezidenciją — tikrus rūmus. Privatus maudymosi baseinas, vietos piknikams, sodams, dar keletas namų, apie keli akrų plotu. Išlaikyti tokią nuosavybę reikia daug pastangų, išlaidų ir nuolatinio darbo. Man ūkiškai galvojant, spėju, kad tai duoda nemažą galvosūkio p. Kilmontyui. Bet jis patenkintas, aprodė mums viską aplinkui ir viduje gražiai įruoštus daugybę kambarių, o gyvena tik trys žmonės.

Abu tėvai Kilmontai dūškai,

labai nuosirdūs ir vaišingi. Stalą apstatė įvairiais gėrimais, ir Rūta pati pradėjo pilstyti. Aš, kaip blaivininkas, negalėjau tuo naudotis, padėkojau, bet p. Raila sakė, kad jis tai negalesias atsisakyti kokteilių, kuriuos pati Rūta čia mums maišė ir pils-tė...

Virš valandos labai jaukiai pasikalbėjome, pasidalinome įspūdžiais apie Havajus, kur Rūta su savo mamyte neseniai yra buvusi. Palinkėjau panelei Rūtai ko geriausios sėkmės, pasidžiaugiau jos laimėjimais ir prašiau, kad visą laiką pasiliktų ištikima lietuviute, o kai ateis noras ir laikas ištėkėti, tai kad pasirinktų vyrą lietuvi, o ne taip, kaip daugumas mūsų žvaigždžių daro — susituokia su kitataučiais, amerikiečiais, airiais ar žydais ir pamazui visai dingsta iš lietuviško horizonto.

Lietuvių vyrų — gražių, išmoksintų, išauklėtų, meniškai išprususių dabar netruksta. Tik, žinoma, jie neturi būti liurbiai, o patys apsisukti. Neturi laukti, kad jų kas su žvake ieškotų...

Kilmontai kvietė ilgiau pasilikti, bet jau pradėjo temti, o mes buvome numatę dar vieną ir jau prieš kelionę į rytus paskutinį vizitą. Ponas Raila pažadėjo mus nuvežti pas jų artimus pažįstamus ponį Balutienę ir jos dukrą su vyru. Ponios Balutienės, su kuria praeityje bičiuliavomės, kai jos vyras buvo "Lietuvos" laikraščio redaktorius Chicagoje, nebebuvo mažes nuo 1932 metų, kada buvome Lietuvoje... Dabar pasiekusi gilaus amžiaus, p. Balutienė kiek

nesveikuoja, dažniau turi lankytis daktarus ir lignonines, bet ūpas jos, kaip visuomet, geras.

Radome ją vieną, nes dukra su vyru ir anūkėmis buvo dar negrįžę, bet greit ir jie pasirodė. Žmogus vis taip jaučiasi, kad laikas bėga, o jis štai stovi vietoje, vis toks pat. Kai grįžo duklė Ada su dviem jau savo dukrelėmis, pagalvojau, kad, va, laikas visgi bėga, nauji žmonės auga, ir tie naujieji vėl naujus augina...

Prisiminėme, kad berods prieš 41 metus aš vežiau ponį Balutienę Chicagoje į lignonę, ir jos liga tuomet buvo pozityvi ir labai vaisinga — gimė duklė Ada. O dabar, štai, po tiek metų, čia stovi ta pati Ada su savo dukterimis, ir kalbame, negalėdami atsikalbėti, atsiminimai veikia atsiminimus.

O dabartis... Nebloga, Ada patenkinta, abu su vyru turi gerus darbus, įsigiję jaukų namuką, žinoma, dar su skolomis, gerai jaučiasi, pakeitė klimatą, kurį jau keičia kelintą kartą. Pa-bėgė iš Lietuvos pirmais rusų okupacijos metais, ilgą laiką gyveno Stockholme, Švedijoje, pasikū emigravo Kanadon ir gyveno Toronte, o dabar persikėlė į Los Angeles.

Kitą pirmadienį buvo paskutinė mūsų viešėjimo diena Kalifornijoje. Reikėjo susitvarkyti. Dar nuvažiuavau prieš piet pas p. B. Railą atsisveikinti ir padėkoti jam už visos savaitės įvairias paslaugas. Pažadėjau jį palikti ramybėje, kuri jam dabar labai reikalinga, nes, kaip pasirodė, jis dabar užsimojęs sutvarkyti kai kuriuos savo raštus, su-

rinkti gal į porą rinkinių, peržiūrėti, perrašyti ir, jei tik bus galima, išleisti. Tą darbą jau yra pradėjęs, ir jis truks mažiausia metus, o gal ir ilgiau, ir tam bus atiduotas visas jo laisvalaikis.

Jis sako, kad, pabaigus tą darbą, reikės "mesti žurnalizmą" ir ką nors kita daryti, nes per dešimtį geriausio amžiaus metų Amerikoje jau pakankamai šioje srityje padirbėta, bet nematęs prasmės ir naudos ir toliau likti tokioje fiktyvioje profesijoje. Tegu rašo tie, kurie iš laikraščių gali pragyventi...

Nepritariau jo tokiai nuomonei, bet negi kas Railą perkaltės? Kai jis susidaro kokią nuomonę ar ima ginti ar pulki kokią liniją, tai varo iki galo, metų metais, ir nieko jam nepadarysi. Manau, tai žino visi tie, kurie su juo spaudoje yra polemizavę, ir, kaip pastebėjau, dar nei vienas savo kritikui jis nėra nusileidęs ir beveik niekad pirmasis nenu-tiles. Lietuviškas ožys, kokių re-ta. Tikiuos nesupyks jis ant ma-gnės, nes jis pats su tuo sutinka: geriau, sako, nukristi nuo tilto į upę ir prigriti, bet eiti savo tiesiu keliu ir nesiduoti kitų tokių pat ožių būti stumdomam...

Kas žino, galbūt. Jis dar nuvežė mane pas prof. Biržišką, kurio darbo kambaryje dar kartą "padirbėjau", nes profesorius supažindino mane su dideliu darbu, kaip jis tvarko savo a. a. brolio Vaclovo paliktus Aleksandryno rankraščius ir gausybę kitų įvairiausių raštų. Palinkėjau ištvermės ir sveikatos.

Kitą rytą išskridome į Chica-

Los Angeles lietuvių tarpe, surengtame priėmimo pas p. Žilinskus. Sėdi iš kairės: p. Žilinskienė, p. Masonienė, p. Bačiūnienė, p. Bielskienė, p. Račkienė. Stovi iš kairės: P. Pamataitis, p. Waitekiene, J. Masonas, M. Biržiška, P. Žilinskas, J. Bačiūnas, Dr. J. Bielskis, K. Lukšis.

LOS ANGELES

Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyriaus metiniame susirinkime, gegužės 10 d., išrinkta nauja valdyba tokios sudėties: V. Raulinaitis jr. — pirmininku, A. Skirius — vicepirmininku, Al. Dabšys — vicepirmininku, Medziukaitė — sekr., dr. G. Valančius — sekr., Aftukienė M. — išdininkė ir J. Jodelė — išd. sekr.

Revizijos komisijon išrinkta: V. Pažiūra, K. Liaudanskas ir inž. A. Polikaitis.

Vinco Kudirkos gimimo 100-mečiui minėti komitetas paskutiniame savo posėdyje jau apytikriai nustatė ir minėjimo laiką: iškilmingam aktui — akademijai numatyta rugsėjo mėn., gi Inčūros "Vincui Kudirkai" — gruodžio mėn.

Komitetas papildytas visa eile naujų žmonių ir jo vadovybė dabar sudaro: pirmininkas — K. Liaudanskas, vicepir. — St. Batkienė, sekr. — Alg. Gustaitis, M. Aftukienė — išdininkė, D. Pulkauninkaitė — išdo sekr. ir Vyta. Aleksandriūnas ir J. Pukūnas — išdo globėjais.

gą. Iš aerodromo tiesiai nuvykome stotin ir iš čia traukiniu į Benton Harbor, Michigan, kur laukė brolis Vladas su žmona. Netrukus buvome Tabor Farmoje, po trijų ir pusės mėnesio vieš-nagiu.

Kelionė po Pacifiko salas ir Amerikos vakarus pasibaigė.

Sekančiuose poroje ar trijuose rašiniuose dar norėčiau pasidalinti ne kelionės įspūdžiais, bet viena kita mintimi, kaip išvada iš savo patyrimų kelionės metu ir aplamai iš lietuviško gyvenimo.

(Bus daugiau)

VASARVIETĖ "BANGA"

Great March Rd., Centerville, Mass., siūlo kambarius ir kabinas vasaros atostogoms praleisti. Šilta Golfo srovė, pušų kvapas, lietuviški valgiai ir rami vietovė Jums suteiks tikrą poilsį.

Adresas: P. O. 307, Centerville, Mass., "Banga". Iki birželio 20 d. prašau kreiptis: Alisa Pakštienė, 15 Wendover St., Boston 25, Mass., telef. AV 2-8046.

Šv. Kazimiero parapijos rengiamai lietuvių dienai, rugsėjo mėn., iš Clevelando pakviesta solistė Ald. Stempuzienė, prieš metus ar daugiau laiko čia pirmą kartą koncertavusi su labai dideliu pasisekimu.

I Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) seimą liepos mėn. Čikagoje — Los Angeles skyrius išrinko net keturis atstovus: Mariją ir Juozą Žilinskus ir Elzbieta ir Petrą Žilinskus.

Los Angeles lietuvių evangelikų parapija skaito virš 100 savo tikinčiųjų. Jų kunigas — M. Preikšaitis, buvęs Batakių lietuvių evangelikų parapijos kunigu Lietuvoje, laiks nuo laiko lietuviams pamaldas laiko šv. Endriejaus bažnyčioje, kurios parapijai vadovauja kunigas dr. Owen C. Norem — buvęs JAV nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Lietuvai — Kaune.

Toje bažnyčioje visą laiką plevėsuoja Amerikos ir Lietuvos vėliavos.

Montvydas Preikšaitis, kunigo M. Preikšaičio sūnus, sekančiais metais baigias Venice (prie Los Angeles) gimnaziją — neseniai, jau antrus metus iš eilės, laimėjo savo mokyklos muzikinę premiją — už puikų skambinimą pianinu. Kaip garsinai toje srityje prasimušęs pirmyn — koncertavo visoje eilėje kitų mokyklų ir viešų parengimų amerikiečių publikai.

Dabar, turbūt, jau bus atėjusi eilė pasirodyti ir savaip publikai, kuri savo jaunuosius talentus taip pat didžiai vertina.

Los Angeles miesto planavimo įstaiga sutiko viena naujų gatvių, vadinamame Nob Hill naujosios statybos rajone (labai toli nuo paties miesto), pavadinti Lithuania Drive.

Tuo reikalu Alg. Gustaitis kreipėsi į miesto tarybos narį, sekančiais — birželio pradžioje — rinkimais kandidatuojančią supervisorius, E. E. Debs, kuris ir padarė reikiamus žygius miestui istaurose, kad kur nors gatvė būtų pavadinta Lietuvos vardu. A. Gustaitis iš savo pusės sutiko iesti į komitetą, kuris remia E. E. Debs kandidatūra.

Ar įstoja?

V I L T I E S

draugiją?

ŠVIESUSIS VAIŽGANTAS

A. MERKELIS

2.

Vaižgantą viliojo ne tik giria žalioji ir margaspalvės pievos, jį traukte traukė vandens ir kalnai — platybės ir aukštybės. Plaukioji laivelu ežere, taškutis jo pakrastyje jam buvę taip malonu, kaip laukinei ančiai, o pamatęs Baltijos jūrą, be jos neberimo. Jūra jį alpinte alpindavus, jis taip jos pasiilgdavęs, jog retkarčiais, viską metęs, imdavęs ir nuvažiuodavęs be jokio kito reikalo dieną antrą parymoti, įsižiūrėjus į platybės. Dar labiau akia neaprepiamas vandens platybės pamilo, kai 1911 m. pakeliui į Ameriką perplaukė Atlantą, tada jautėsi visai laimingas.

Grozėjos Vaižgantas ir didžiaisiais Karpatų, Krymo ir Alpių kalnais, o 1931 m. aplankė ir nuostabųjį Vezuvijų. Jo viršūnėje jaučiasi demonu, prie kurio kojų paklotos pasaulio grožybės. Jo sieloje kilių ilgesys viešpatauti, laisvintis ir nardyti tose gamtos grožybės, kaip nardos paukščiai. Nebenorėjęs iipti žemyn, o iš sielos, rodos, veržęsis šauksmas:

— Viešpatie, gera man čia būti. Leisk čia pasistatyti palapinę, užmirti valgi ir gėrį (vynuoges ir Lacrima Christi); užmirti, kad antai, už nugaros, Valle dell' Inferno, pragaro slaitas.

Veržlumas Vaižgantą darė pažangų, žengiantį pirmose eilėse tų, kuriems priklausomai ateitis, kurie nesulaikomi veržiasi prie

šviesos, tiesos ir laisvės, kurie jautrūs laiko dvasiai, kurių drąsūs žygiai daug prispaudus pančius, o neramos širdys liepsnoja kūrybo sugnimi.

Prie drąsių, gerovę ir laimę nešančių žygių skatina ir kūrybiškai nuteikia kilnūs idealai. Kuris gi Vaižganto tas didysis idealas, skatinęs jį veikti ir kurti?!

— Kone nuo pat kūdikio lopšio ir iki pat pasenusio lazdos aš — sako Vaižgantas su jam įprastu humoru — nieko tiek konkrečiai nemylėjau, deja, nei Paties Pono Dievo, prisipažįstu, nors ir be to prisipažinimo visiems tai aišku, kiek slieko širdžia tą velėną, po kurią aš, štai jau septintą dešimtį metų landžioju. Man viena tebuvo tikrai skanu ir malonu — dėptoti, kad ir nešvary, bet tik tautinį čiulpiką.

Lietuva — Vaižganto didysis bei kilnus idealas. Jai vaivinti, šviesinti ir laisvinti jis skyrė visas savo jėgas. Jis Lietuvą gailaiškiai mylėjo, kaip paukštis myli erdves, po kurias jis skraidė, žuvis vandenis, po kurias jį nardė. Žmogus, dėl vienokių ar kitokių priežasčių atskilęs nuo savo tautos, negali išgyventi pilnutinio žmogiškosios būties džiaugsmo, nes jis yra atitrūkęs nuo gaiviojo kūrybos šaltinio, trykstančio amžiais kurta tautine kultūra.

Ir gaiviausiam ažuolui, giliai bei plačiai šaknis įleidusiam į žemę, o savo viršūnę padangę remiančiam, ilgainiui džiūsta viena

kita šaka, o kiek jau daug buvo nudžiūvusių ir nutrupėjusių šakų, kadais buvusiam galingam Lietuvos ažuolui. Kai Vaižgantas su "Aušra" atbudęs pradėjo savo tautai dirbti, Lietuva buvo rusų pavergta, jos kultūra naikinama, lietuviai nutautinami ir skurdinami. Lietuvos bajorai bei senosios kartos kunigai buvo sulenkėję, o mokslus einas jaunimas rusėjo.

Praktiškai, gyvenimiškai galvojęt ir pasrovinti plaukiant, atrodė, kad nebėra ir nebėgali būti jėgų, kurios galėtų Lietuvą prikelti naujam gyvenimui. Lietuva buvo panaši į didį milžiną, kurį taip buvo pamėgę mūsų kultūrinio renesanso kūrėjai. Jų nebaidė kapai, nes jie tokia pat žmogiškos būties gairė, kaip ir lopšys: jie dvelkia nenykstančia gyvybe, ir Lietuva savo dvasia kėlė iš milžinkapių, savo varganą dabartį siedama su didvyriška praeitimi į šviesią laisvos garbingos ateities viziją.

Kas šią skaisčią viziją matė, tam nebėra buvo žengti usnimis užžėlusiu Lietuvos keliu, nes jis vedė ne į klaidą pražūtį, bet į laisvę, į pilnutinį gyvenimą, į pažangą, į džiaugsmą teikiančią ir gyvenimą įprasminančią kūrybą.

Laisvė ir pažanga neįmanomos be kovos, ir visas Vaižganto gyvenimas kovingas ir audringas. Jis gimė, keleriems metams pralinkus po baudžiavos panaikinimą, bet jos paliktus randus žmonių sielose jis matė, ir jie ugdė jame neapykantą bet kuriai priešpaučiai.

— Tėvelis vergiją beįsivaizdino gal tik kaip nemalonų sapną; nubudai, nebėra jo, tai nebėra nė ko skaitytis su juo, — rašė Vaižgantas, prisiminęs anuos laikus. — Man

gi vergija tebebuvo; gyvas faktas: jis tebesireiškė tėvelio nejučiomis tebesilaikomo ir kitiems tebepatariamam dėsniu: lenkis, kad ir tau neklūtų. Manęs tai nebeįtikino; manęs nebeėmė noras lenktis, ir aš paskui nebesilenkiau, daug kam galingam priešitarau-damas. Išdygęs laisvas, augau laisvas, galop apsisprendžiau laisvas, laisvą savo sumetimais sudaręs valstybę. Man buvo nepakenčiami bet kurie pančiai, ne tik išnykusi baudžiava.

Kovą prieš žmogaus laisvės varžymą Vaižgantas pradėjo Dinabarko realinėje gimnazijoje. Čia užsimezgė jo konspiracinė veikla, kuri sekmingai buvo ugdoma žemaičių Kunigų Seminarijoje įsteigtoje Lietuvos Mylėtojų Draugijoje ir gražiai suklestėjo jam kunigaujant, "Tėvynės Sargą" redaguojant ir slapta lietuviškus laikraščius bei knygas platinant. Jei prieš Lietuvos rusinimą tebuvo galima tik konspiracinė veikla, tai prieš Lietuvos lenkintojus jis kovojo atvirai.

Anais laikais daugumas lietuvių kunigų, ypač senesniosios kartos, buvo lenkiškos orientacijos, lietuvių tautinio atgijimo bei kultūrinio renesanso jie ne tik nesuprato, bet jį laikė katalikiškai žalingu ir prieš jį buvo griežtai nusiteikę. Jie savo pažiūrų tvirtai laikėsi, nes ir bažnytinė vyresnybė buvo lenkiškos orientacijos. Ir vis dėlto Vaižgantas jų neišsigando, stojo į atvirą kovą, tikėdamas ją esant teisingą, būtiną ir neišvengiamą.

Baigęs kunigų seminariją, Vaižgantas, kaip litvomanas, dvasinės vyresnybės buvo ištrentas į Latviją, paskiriamas į Mintaujos parapijos vikaru. Čia jis mėgo bendrauti su lietuvišiais kultūrininkais: Jonu Jablonskiu, Motiejum Lozoraičiu, Antanu Kriščiukaičiu

ir kitais. Mintaujos klebonas lenkomanas Valentas ryžos Vaižganto laisvę varžyti, reikalaujamas, kad jis be klebono žinios niekur nesilankytų.

I šį klebono raštišką reikalavimą Vaižgantas atsakė šurkščiu laišku, be kitko, klebonui pasakydamas, "aš tau ne mokyklos vaikėzas pės globėją ar piemuo pas ūkininką, tik Tavo padėjėjas, lygiateisias asmens laisvėje". Klebonas pamatęs, kad jo vikaro ne pėsčio esama, paliko jį ramybėje. Susikirtus Vaižgantas ir su Kuršo dekanu, baronu von der Ropp. Mintaujoj jam gyvenimas pasidarė nebepakenčiamas, ir, savojo krašto ilgesio kamuojamas, pradėjo rašyti Aukštaičių vaizdelius, sėdamas jiems medžiagos iš šviesiosios savo vaikystės atsiminimų.

1995 m. pasirodžiusi Maironio poema "Tarp skausmų į garbę" Vaižgantą smarkiai paveikė. Vienu prisėdimu ją perskaičius, jo širdyje kilo nerimas ir visa audra troškimų. Be savo krašto pasijautė dar nelaimingis, o tremtis tokia baisiai nebepakenčiama, jog tą pat dieną parašė laišką apie nostalgiją ir norą dirbti tarp savųjų tam, kuris jį buvo išgijęs iš Lietuvos. Dvasinei vyresnybei buvo nemažas galvosūkis, ka toliau daryti su nenuorama Vaižgantu: nei jo begalima palikti Mintaujoj, kur jis tiek triukšmo pridarė, nei jo įsileisti į Lietuvą, kur jis savo tautine veikla dar didesnį triukšmą kels. Tad kurį laiką jį visai paliko be vietos. Po keturių mėnesių per apsirikimą Vaižgantas buvo paskirtas Mosėdžio parapijos vikaru, nors jis buvo ketinamas skirti į mažytę Lio-lių koplyčią, netoli Kelmės.

(Bus daugiau)

Grandinėlė penkmečio koncerte

Nauji Liudo Sagio parodyti tautiniai šokiai

Grandinėlė — mūsų miesto lietuviškojo jaunimo organizacija. Organizacija, kuri atėjo per lituanistinę mokyklą tautiniam šokyme rasti bendravimą, auklėjimą, džiaugsmą, ir, greičiausia neklysiu sakydamas, jaunatvišką pramogą.

Būdamą mūsų miesto lietuviškosios šeimos nariu, ji kartais pasidarė ir per daug mylima, o dažniais atvejais net ir neapstaibima. Daug kartų ir mūsų laikraščio puslapiuose apie jos pasirodymus kitataučiams arba primiršom parašyti, arba permažai parašėm. Bet toks mūsų nepasidaurumas nereiškia, kad mes jos nemylim. Juk tai mūsų vaikų judri organizacija, kurios nariai tik tremties kely pasijuto lietuviškais esą ir lietuviškąją garbę ėmė ginti tautinio šokio menu.

Grandinėlė savajam penkmečio koncertui labai stropiai ir ilgojai ruošė. Vieni iš mūsų, stebėdami tuos pasirėngimus, džiaugėmės, kad ji parodydys ką tai naujo, netikėto. Buvo ir tokių, kurie sakė, kad ką gi tie vaikai naujo beparodys. Visi šokiai iššokti, visi jau juos matėm, bus nuobodoka.

O įvyko tikrai netaip. Net ir didžiausių optimistų viltytis buvo pralėkios. Ši kartą mes matėm ne tik naujus tautinius šokius šokant, bet juos sujungtus ir į lietuviškojo, saukičio, tautinio baleto visumą, pabaigoj apvainikuotą prasmingu pavasario žiedu.

Daugiau kaip dvi valandos praėjo, tarsi manant, kad tik dabar programa tepasidėjusi. O čia buvo pašoktas suktinis, žėkelis, sadutė, papasakotas givusis Vincė, padeklamuotas Čičinskas, atlikti ritminiai judesiai, pašoktas klumpakojis, našlinis Jonkelis, malūnas, išklaušyta solisto Verikailio dainų.

Žiūrovas ne tik pamatė eilę naujų šokių, bet ir šokti jie buvo parodyti naujose tautinio šokio formose. Grakščioji Sadutė, kuri jau Chicagoje daug žiūrovų gaudino savo lyriškumu, čia pasirodė visiškai naujose, dar labiau įprasmintose formose, jaunajai šokant prasmingus elegantiškus atsiveikimo šokius. Tą vaidmenį, labai kruopščiai paruoštas, talentingai atliko L. Kasparavičiūtė.

Žiūrovus beveik pritrėnkė ir naujasis klumpakojis, su tikromis klumpėmis, parsisiusdintomis kažkur iš p. Bačiūno kaimynystės, Holland miestelio. Ir humoristinis Jonkelis, nė kiek neperšaržuotas, buvo didelė, miela staigmena.

Dirvos bendradarbė Ingrida Stasaitė, įsijautusi padeklamu Čičinską. Tai nelengvas, dramatinis eilėraščių, kurį deklamuojant reikia jautriai išgyventi, kad pagautum žiūrovą. I. Stasaitė tą uždavinį gerai atliko. Gerai atliko savo vaidmenį ir guviojo Vincės pasakotojai — Balčiūnaitė, Rinkus, Zygas, Neimanas, Rukšėnas.

Programoje įrašyti ritminiai judesiai taip pat buvo taip apipavidalinti, kad jie pralėkė žiūrovo vaizduotę ir labai dariniai įsijungė į vakaro visumą. Ši programos numerį talentingai paruošė Grandinėlės vadovo p. L. Sagio darbo talkininkė p. Aldona Raulinaitienė.

Mes, kurie kiek iš arčiau turim galimybės stebėti Grandinėlės darbą, labai gerai žinom, kiek be talentingos aistros tautiniam šokiui, turi įdėti darbo jos vadovas ir mokytojas Liudas Sagys. Įvykęs penkmečio koncertas tai dar kartą patvirtino, nes visi pasirodymai praėjo didžiausiu tikslumu ir darnumu, išsiskindami žiūrovuose ne tik džiaugsmą, bet ir pasididžiavimą.

Visus Grandinėlės programas dalyvius reikia pagirti už labai drausmingą sceninę laikyseną, nepaprastai gražų tautinių rūbų gerbimą — neiti į sceną jų puikiausiai neparuošus, už labai

simpatišką bendravimą su svečiais, šokiui pasibaigus, kada reikia už parodytus aploдимen-tus elegantiškai nusilenkti. Visa tai ir sudaro gerai paruoštos grupės išbaigimą, kitaip sakant, gerą vardą. Jį Grandinėlė turi ir visų narių pareiga jį išlaikyti.

Grandinėlės penkmečio koncertui darniai talkino solistas V. Verikaitis ir muz. S. Gailevičius.

MENINIS "SPUTNIKAS NO. 1"

Patekti į New Yorko "Metropolitan" operos spektaklius niekad nebūna lengva. Tačiau pereiti balandžio mėnesio operos rūmų pasiciniai buvo apgulti labiau negu paprastai. Ne dėl operos, nes opera jau važinėja po kitus miestus. "Metropolitan" sceną buvo užėmusi Moisiejevo baleto trupė, atvykusi čia iš Maskvos neseniai pasirašytosios kultūrinio bendravimo sutarties rėmuose.

Rusų baletas visada buvo garbus, o dabartinėmis aplinkybėmis New Yorko publikos smalsumas buvo visiškai suprantamas. Sėdimi bilietai visoms trims savaitėms buvo išpirkti spektakliams dar neprasidėjus. Tie kasdieniniai sienų apgulėjai buvo tik pretendentai gauti stovimų vietų, kurios parduodamos prieš spektaklio pradžią, ir kurių parduodama tik 200 kas vakarą. Eilė pradeda susidarinėti tuoj po vidurdienio, ir vėliau atėjusių dalis visada susiduria jau su uždarytu kasos langeliu. Jei nori vis dėlto tą meninį ir žymia dalimi politinį smalsumą patenkinti, bandyk kitą dieną ankščiau atsistoti į eilę ar kaip nors pakombinuoti. Sako, už sėdimas vietas buvo siūlomos penkerio-pas dešimties (praktiškai — apie 40 dolerių bilietas), bet labai mažai teatsiradę parduodančių.

Moisiejevo trupė — ne klasikinio baleto trupė, o vadinamas liaudies šokių ansamblis, suorganizuotas daugiau kaip prieš 20 metų. Prieš porą metų ši trupė "iš proto varė" Paryžių. Vienas rumunas pasakojo, ji buvusi Bukarešte 1952 metais — programa buvusi lygiai ta pati, kokia dabar rodoma Amerikoje.

New Yorkas spektakliais susidomėjo: enterpreneris S. Hurokas, pamatęs, kad bilietai buvo taip greit išpirkti, užsakė dar trims dienoms Madison Square Garden (18,000 vietų!) birželio pradžiai, kai trupė grįš apvažiavusi kitus Amerikos miestus. Ir tie visi bilietai jau išpirkti!

Bet atrodo, kad toks skubėjimas pirkti bilietus yra skatinamas daugiausia smalsumo. Bilietus juk perka dar nematę spektaklio. Spektaklyje publika "neina iš proto". Ploja iš pradžių vidutiniškai, daugiausia akrobati-

Taip pat savo talka buvo įsijungę ir eilė kitų scenos darbininkų. P. Maželis, D. Prikočytė, R. Bačickas, Z. Dučmanas, V. Raulinaitis, Irena Plechavičienė ir kiti. Žinoma, daugiausia visokeriopos tautos čia pridėjo p. Sagienė, kuriais, kaip ir Grandinėlės vadovui L. Sagiui, koncerto programai pasibaigus, padėjo mo-kyklos tėvų komiteto pirmininkas Z. Obelenis.

Koncertą stebėjo virš 600 žiūrovų. Jį rengė liuanistinės mokyklos tėvų komitetas.

B. Gaidžiūnas

KUR PAKRYPS DABARTINĖS BUKLĖS BAROMETRAS?

I šį kontinentą atvykę ir šiek tiek pramokę anglų kalbos, tuojau pastebėjome, kad labai reikalingas šio krašto gyventojas intereso politika. Autobusuose, restoranuose ir kavinėse neišgirs kalbant politinėmis temomis. Kartais galima išgirsti kalbant apie atomines bombas. Dauguma iš jų yra užimti savo darbu, automobiliu, skoliu mokėjimu ir išsivalaikio metu ko daugiau padaryti su automobiliu mylių. Jiems yra svarbiausia, kad negresia karas ir ūkinė krizė. Tiki į visokias reklamas ir į laiks nuo laiko jiems vyriausybės primenamą krašte būsimą gerbuvį (prosperity) ir duoda jai laisvas rankas. Jie neseka visų vyriausybės nutarimų, jos uždavinių ir kartais daromų klaidų.

Situaciją mes vertiname skirtingai, negu čia mums pažįstami vietiniai gyventojai. Mūsų ištikimū situacija gali pasikeisti: a) tarptautiniams santykiams paastrėjus, b) ūkinei krizei ištikus. Pirmojo įvykio aiškinti nereikia, o dėl antrojo tai galima diskutuoti.

Toji "prosperity" daugumą piliečių įvėlė į skolas, nes kiekvienas yra ištikimęs, kad nėra tokio daikto, kurio jis negalėtų įsigyti ir dalimis išimokėti. Tai tiesa, kad nuo karo pabaigos iki šiol krizės nebuvo. "Šaltajam karui" užėjus, JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos pramonė gamino nemažai ir ginklų. Be karo Korėjoje, karas ėjo Vietname ir Malajuose.

Nuo 1955 m. "šaltasis karas" skaitomas atšalusiu ir nuo tada visi konkurentai pradėjo ieškoti savo prekių rinkų. Normalios sąlygos gyvenant negalima tvirtinti, kad krizės galima išvengti.

Kai kurie žurnalistai, žymesnieji veikėjai ir net fabrikantai sako, kad bent didelės krizės tikėtis negalima, nes kapitalistiniai kraštai šiandien turi priemonių užbėgti jai už akių. To negalima tvirtinti todėl, nes situacija gali pasikeisti radikaliai, kada viskas bus suautomatinta. Kada didžiausių fabričių salėse vien tik mašinos, be žmonių rankų pagalbos, padidins produkciją dešimteriopai, labai graži perspektyva. Bet ar ne baugu įsivaizduoti prie darbo įstaigų durų ilgiausias eiles žmonių, norinčių gauti darbą arba bedarbio atlyginimą. Ar tokia padėtis negali gąsdinti darbininkų ir vyriausybės?

Kolkas toji automatizacija dar nėra pavojinga, bet po kelerių metų ji gali pasibelsi į namelius, kurio pirkėjas negali nustatyti laiku sumokėti dalies skolos.

dalis sakys, esą "niekad gyvenime neteko ką nors panašaus matyti", kaip tai entuziastingai tvirtino viena senyva moterėlė... iš viso pirmą kartą matanti baletą ir operos rūmus iš vidaus.

Tai, šis pasirodymas, turbūt, Amerikos publikos nebepritrėnkis taip, kaip "Sputnikas 1", nors laikas pranašavo, kad rusų pasirodymai sukelsią panašų nu-stebimą. Tiesa, jau ir "Sputnikas" dabar nebeatrodo toki įspūdingi, kai spėjo sudegti, o amerikiniai "menuliukai", net trys, dar tebeskrieja aplink žemę... —vr.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERŠIS, dėl apkašinavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoką už nuostolius.

P. J. KERŠIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: Main 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

GEGUŽĖS MĖN. 24 DIENOS

VAKARĄ SKIRKITE
DIRVAI!

Šio mėnesio — gegužės 24 d., 6:30 val.

Slovenian Auditorium

6409 ST. CLAIR AVE.

RENGIAMAS

VAKARAS

PROGRAMĄ ISPILDO

Televizijos dainininkas Arnoldas Voketaitis,

Rašytojas humoristas Antanas Gustaitis,

Tautinių šokių šokėjų grupė Grandinėlė

Programos pradžioje bus parodytas garsinis spalvotas filmas iš lietuvių kultūrinės veiklos Amerikoje. Filmas darytas Chicagoje, rengiantis Margučio jubiliejui.

Vakara globoja

M. ir J. Bačiūnai

H. ir P. Žiūriai

Vakaras prasidės punktualiai ir svečiai iš anksto prašomi nevėluoti.

PAVELUOSIT — DALIES PROGRAMOS NEMATYSIT!
PO PROGRAMOS ŠOKIAI IR TURTINGAS BUFETAS.

Biletai po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00 parduodami Dirvoje ir prie įėjimo.

Biletais apsirūpinkit iš anksto.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA
DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

REMKIME DIRVĄ, REMKIME SAVAJĄ SPAUDĄ!

P. J. ŽIŪRYS, Cleveland

Gegužės 24-oji yra Dirvos diena. Tą dieną įvyksta jos rengiamas vakaras ir drauge atšvenčiama dvigubo padažnėjimo šventė.

Dirva per 43 metus ugde ir gynė lietuvybę. Kėlė lietuvių vardą, mokė jaunimą mylėti Tėvynę, talkino visokiems lietuviškam darbui.

Per tą laiką Dirva atliko milžinišką darbą. Jos pareigūnai visad dirbo ilgiausias valandas už mažiau atlyginimą, kad tik visus darbus laiku atliktų. Josios puslapiuose atsispindi visi mūsų Tėvynės džiaugsmas ir vargai.

Dirva svarbi toli ir arti gyvenantiems, bet ypatingai ji svarbi clevelandiečiams. Be Dirvos talkos čia beveik neįmanoma surengti geresnį koncertą, vaidinimą, dailės parodą, prakalbas, sušaukti didesnius susirinkimus, ar atlikti kitą kurį didesniąją darbą. Jos talka labai svarbi ir ji visiems lietuviškiems darbams visad buvo duota.

Visiškai nesvarbu, ar tu esi "raibas", išilgai ar skersai dryžas, ar tu esi parapijietis ar ne bet jeigu tu esi lietuvis, myli savo Tėvynę, nori, kad ji atsikurtų, nori, kad josios sūnūs paliktų lietuviškus būtinai remk lietuviškąją spaudą. Remk ją skaityk. Nesvarbu, gal ir ne visi straipsniai tau patiks, nes žinok kad kas tau neįdomu, gal bus labai įdomu tavo kaimynui. Kitame numeryje ir tu rasi daugiau įdomių straipsnių ir būsi labiau patenkintas.

Mūsų Clevelandas per eilę metų buvo žinomas savo energinga veikla, didele parama lietuviškiems reikalams, kultūrinio pajėgumu ir gyva lietuviška dvasia. Daug šių nuopelnų Clevelandas laimėjo tik dėka plačių pažiūrų spaudai — Clevelando Dirvai. Remk ją, nes ji gina tavo reikalus, skaityk ją, nes ji duoda naujausias žinias. Mokyk ir savo vaikus, kad skaitytu laikraštį. Skaitydami jie tikrai taps geresniais lietuvišiais ir geresniais amerikiečiais.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžių apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

D E M E S I O ! GENERAL PARCEL & TRAVEL CO. 900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO TEL. Tower 1-1461

Siunčia į Lietuvą ir į Rusiją — drabužiams medžiagą, odas, avalynę, maistą ir kita.

GREITAS IŠSIUNTIMAS IR PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Žmonės, gyvenant už Clevelando ribų, gali siųsti mums savo siuntinius daiktus paštu, pridėję daiktų sąrašą ir adresą, kam siuntinys turi būti pasiųstas. O mes, paruošę siuntinį, išsiunčiame jį adresatui.

Pastaba: Idant negaisti miesto krautuvėse renkantis ir perkant tekstilės medžiagas ar odas siuntiniams, siuntėjai gali rasti ir pasirinkti gerą, ypač eilutėms ir apsiuostams tinkamą tekstilės medžiagą ir odą mūsų įstaigoje ir dargi žemesnėmis kainomis negu kur kitur.

Lietuviams — lietuviškas patarnavimas.

Darbo valandos:

Kasdien 9-9 val.; Šeštadieniais 9-7 val.;
sekmadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

VAISTI Į LIETUVĄ ŽINOMA SIUNTINIŲ FIRMA O R B I S

Siunčia įvairaus turinio siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus. Siuntiniai gali būti iki 44 svarų ir pagal sudėtį gali būti maišyti. Siunčiame maistą, tekstilės medžiagas, odą, avalynę, darbo įrankius ir kitką. SIUNČIAME ĮVAIRIUS VAISTUS — TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ PAGAL KLIENTŲ PAGEIDAVIMUS — DĖL ORIENTACIJOS PADUODAME KAI KURIŲ VAISTŲ KAINAS.

CORTISONE 100 tab. 5 mg.	\$6.90
Cortisone 40 tab. 5 mg.	\$3.25
Hydrocortisone 1 vial 5cc	\$1.75
Prednisone-METICORTEN 100 tab. 1 mg	\$5.75
Prednisolone-STERANE 100 tab. 1 mg.	\$8.00
Serpasil 100 tab. 25 mgm.	\$2.15
Reserpin 100 tab. 25 mgm.	\$2.00
Largactil 100 tab.	\$3.00

ČIA PADUOTOS KAINOS YRA SU MUITU. Reikalaukite kainaraščių. Kainaraščiai ir patarnavimas LIETUVIŲ KALBA. Rašykite mums lietuviškai. Dviračiai "CRESCENT" su muitu ir persiuntimų \$87.50. Laikrodžių moteriškas šveicariškas 17 akmenų su muitu \$26.85. Režtukai stiklui (su muitu) \$4.90.

O R B I S

578 Wyandotte St. E., Windsor, Ont.
Tel. CL 6-3982

Chicago, Ill.: 4414 So. Rockwell St. YA 7-2445.

Detroit: Gaiva: 3570 W. Vernor. Tel. TA 5-9783

Kenosha, Wisc.: 4311 Sheridan Rd. OL 1-2373

Ar Dirvos vakare bus svečių ir iš Australijos?

taip paklausė anądien mūsų bičiulis ir bendradarbis Edv. Karėnas.

Dabar galim drąsiai pasakyti, kad tikrai bus. Į JAV trumpam laikui atvyksta p. Linkuvienė-Blažytė. Vakaro globėjas J. Bačiūnas mums pranešė, kad į Dirvos vakarą tikrai bus, jį atsivešią atvykdamas p. Bačiūnas.

Dirvos vakare bus svečių iš visur, tik labai reikia, kad jų daug būtų iš Clevelando.

Mes primenam, kad jau patalpas įsigyti bilietus. Anksčiau bilietų pirkis — geresnė vietoj sėdėti.

Bilietai parduodami redakcijoje. Vakaraus juos galite telefonu užsisakyti skambindami ir redaktoriaus butą — GL 1-3976.

Apie vakaro turtingą programą skaitykit skelbimą gretimam puslapyje.

Visuotinis Tautinės Sąjungos ~skyriaus narių susirinkimas

Sekmadienį, gegužės 18 d., 11:30 val. Dirvos redakcijoje įvyksta Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Dienotvarkėje: Tautinės srovės kongresas. Visų narių dalyvavimas būtinas.

Teisinių susirinkimas

L. T. D. Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyksta geg. 17 d. 5 val. po p., 1443 E. 63 St., F. Mackaus bute; bus paskaita ir diskusijos apie perversmą valstybėje ir teisėtumą. Nariai prašomi dalyvauti.

Ta. Tuomi tik parodyta komunistams, kokių jie turi talkininkų Amerikos kapitalistų eilėse.

Tie jo plepalai primena senatoriaus McCarthy laikus, kai jis, nuo 1950 metų pradėjęs senatės korunistų veiklos tyrimą valdžios įstaigoje ir militarinėje tarnyboje, sukėlė prieš save didžiausią audrą: užpakalyje vadų, kurie atkakliai senatoriaus pastangas tramdė, jį niekino ir diskreditavo, stovėjo Amerikos turtuoliai Stevens, Eaton ir eilė kitų. Su tokiais gaivalais jis grūmėsi, iki mirties jį netikėtai pakirto.

Milijonierius Eaton jau eilę metų priiminėja Clevelande visokias sovietų misijas, delegacijas, ir dabar buvo pasikvietęs naują sovietų ambasadorių su žmona, iškilmingai pavašindamas ir supažindindamas su kitais žymiais amerikiečiais.

Eaton šią vasarą vyks Maskvon, kartu veždamasis ir vieną savo veislinį bulių pagelbėti bolševikams pagerinti jų galvijų veislę...

K. S. K.

praėjo labai sėkmingai dėka Clevelando visuomenės ir organizacijų nuosirdžių paramos.

FASKas reiškia padėką Clevelando lietuviams už dėmesį varžyboms ir svetingumą, parodytą suvažiavusiems sportininkams.

Dėkojame Clevelando AL Bendruomenės apylinkėi, L. V. S. Ramovės Clevelando skyriui, L. S. K. Žalio Klubui, Jūros skautams ir visoms kitoms organizacijoms už didelę pagalbą, žaidynes organizuojant ir pravedant.

Didelis ačiū Šv. Jurgio parap. kleonui kun. Vilkutaičiui už nemokamą salės vakarui suteikimą ir solistams Vyt. Bakūniui ir Vyt. Matulioniui už nemokamą programos išpildymą.

Virš 10 asmenų dirbo varžybų organizaciniame ir vakaro parengimo komisijose. Visiems tariame nuosirdų ačiū.

Dėkojame mūsų spaudai, ypač Dirvai ir Draugui, už žaidynių propagavimą ir informaciją.

FASKas

Vvr. Fizinio Atkėlimo ir Sporto Komitetas
Šiaurės Amerikoje.

DIDELIS NAMŲ PASIRINKIMAS:

6 kamb. (reikalingas remontas) — \$9,900.

6 kamb. (E. Clevelande) — \$12,700.

2 šeimų (5x5 E. Clevelande) — \$14,500.

6 kamb. (netoli Naujos parap. bažn.) — \$17,900.

7 kambarių (Indian Hills) — \$24,900.

Taipgi turime daug namų East Clevelande, Cleveland Heights, Euclide, Willowick ir kitose vietovėse.

Geros finansavimo sąlygos! Šaukie: M. Blynas, LI 1-6613 arba UL 1-6150

Betty Hansen Realty

Išnuomojama įstaiga,

Addison—Superior pastate, 7037 Superior Ave. Tinkama advokatai arba gydytojui. Skambinti EN 1-1283.

Dabar
pats laikas
užsisakyti

WHEN BUYING OR SELLING A HOUSE

Use our Escrow Service
Protect both parties
in the deal

FRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... nelaimės atveju kiekvieną naujai prisidėjusį (po 14 amžiaus dieną) NE KIEK NEPADEIDJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:
PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos SILDYMĄ
Itaisymo
VISŲ METŲ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. ir St. Clair

4 miegamų, 1 šeimos namas, naujas gaso furnasas, garažas, gražus sklypas, tik \$1,200 įmokėti.

Geras 2 šeimų namas

po 3 miegamus kiekviename bute, nauji gaso furnasai, labai gražiai įrengtas rūsys (recreation room). \$3,000 įmokėti.

Prie Naujos Parapijos vieno aukšto 3 metų bangalos. Labai patogi vieta, prie gero susisiekimo ir krautuvų.

R. Nausneris

RAY NAUSNERIS,

Namų prekyba; namų, baldų ir automobilių apdirba.

11809 St. Clair

UL 1-3919 LI 1-9216

GERI NAMAI

East Park Dr. — Neff Rd. iš 6x6x4 kambarių, trys atskiri gaso pečiai, du garažai.

East Cleveland 2-jų šeimų po 7 kamb. (po 4 mieg.), gaso pečiai, 2 garažai. Prašo \$21,000.

E. 129 St. — Coit Rd. colonial iš 8 kamb. (4 mieg.), gaso pečius, garažas. Gali būti perdirbtas į 2-jų šeimų namą. Prašo \$12,900.

Naujosios parapijos rajone, arti bažnyčios, iš 5 kamb. bungalow — ant vieno aukšto. Prašo \$13,700.

Saukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office

Kovac Realty

960 E. 185 St.

KE 1-5030

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiausių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandės. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.

EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Tyros širdies žmogus

Jono Kasmausko 75 m. sukaktis

Šioj didelėj Amerikos šalį gyvena šimtai tūkstančių lietuvių. Visokių žmonių yra jų tarpe. Genys mągas, o svietas dar mągesnis! Kai kurie jų savo darbu ir energija čia pakilo gana aukštai ir susikūrė ištaiginga gyvenimė. Tai — gabieji, talentingieji ir veiklieji. Dėl tokių neperdaugiau. Dabar, kaip iš tikrųjų, geriausia. Dabar, kaip iš tikrųjų, geriausia. Dabar, kaip iš tikrųjų, geriausia.

Labai nevienodi ir tu mūsų tautiečių nusiteikimai. Yra jų tarpe nemaža patriotų, nepaliumamai besisielojančių savo tautos likimu, yra ir tokių, kurie nuo rusų priespaudos bėgo į Ameriką, o dabar, kaip iš tikrųjų, skalikai, tarnauja kruvinam barbarėjusių maskolių imperalizmui. Lietuvą daug žiauriau pavergusiam ir daug begėdiškiau apiplėšusiam, negu tai darė tėvulis caras. Na, yra dar ir tokių, kurie, iš pagrindo būdami geri lietuviai ir geri žmonės, beveik per dešimt metų neišmoko toleruoti praėjusio karo tremtinių ir pabėgėlių, suradusių užuobėgos namus svetingoje JAV.

Jei ta pravardžiojamoji dipukų neapykanta klesti subolėvikiųsių Amerikos lietuvių tarpe, tai dar galima suprasti, nes savo niekšybį liudininku nekencėja ir Maskva. Nėra sveikos nuovokos ir logikos ten, kur bendros kalbos negali rasti lietuvis su lietuviu. Ak, tai yra viena pati didžiausių mūsų tautinės bendruomenės silpnųjų.

Jonas Kasmauskas, 1958 m. gegužės 15 d. švenčias savo amžiaus 75 m. sukaktį. Nusibėlo tik nuoširdaus pagerbimo, šlovės ir meilės. Tai gabiuju, talentingu ir veikliu Amerikos lietuviu atstovas. Tai ažuolas, kurio įsisiūbavę gyvenimo viesulai nepalaužė. Tai lietuvis patriotas, kuris niekad nesusivyravo ir visada buvo ištikimas tolimai tėvų žemei Lietuvai, tai tyros ir tiesios širdies vyras. Jam būdingas lietuvių tarpusavio susirafimo iškiojimas, jam būdingas tikėjimas, kad mūsų galybė glūdi tik broliškoj vienybėj.

Ta patriotinė kelia pasirinkęs, jis čio ino į šalį nešibėlavimas ir iokių sirov balseis neapsisvaigindamas. Jono Kasmausko kelias, tai kelias lietuvių patrioto, sąžiningai išpažįstančio, kad savo tautos ir jos siokių meilė niekam gėdos nedaro.

Ilgus metus dirbo Lietuvai jis pats, ragino, skatino ir kitus dirbti. Gal šiandien liūdna jam, kad taip greitai tokia sunki metų našta susikrovė, bet džiaugsmas turi plazdėti širdy, kad geri ir patriotiški darbai yra jo gyvenimo paminklas.

Jonas Kasmauskas Amerikos krantus pasiekė 1901 m. Tada jis teturėjo tik 18 m. amžiaus, buvo pilnas energijos ir gražiausių vilčių. Dienomis dirbdamas įvairius darbus, vakarais lankė technikos mokyklą, kad išgytų specialybę ir galėtų susikurti geresnį gyvenimą.

Mokyklą baigęs, pradėjo dirbti medicinos įrankių pramonėj. Būdamas neeilinių gabumų vyras, netrukus jis buvo paskirtas stambios įmonės vadovu, o 1920 m. įsteigė savo medicinos įrankių dirbtuvę, pavadindamas ją Boston Instrument, Inc.

Jono Kasmausko įsteigta įmonė puikiai laikosi iki šių dienų, joje yra gaminama medicininės adatos ir švirkštai. J. Kasmauskas savo darbo sritį gerai pažįsta, pats yra patobulines keletą medicininių įrankių, užregistravęs savo atradimų 8 patentus.

Boston Instrument, Inc. savo gaminius parduoda ne tik JAV, bet Europoj ir kt. kraštuose. Tarpe tos įmonės klientų yra Jungtinių Tautų Organizacija, kurios atitinkami skyriai rūpinasi žmonių sveikata visam pasaulyje. Pastaraisiais metais, kiek sutrikus sveikatai, Jonas Kasmauskas trumpiau būna savo darbovietėje, bet ir dabar jis tebėra savosios įmonės gyvoji siela.

Jonas Kasmauskas keliasdešimt metų energingai ir aktyviai reikšėsi liet. visuomeninėj veikloj. Ta jo veikla reikšėsi ten, kur tik buvo reikalinga tautinė ir visuomeninė darba dirbti.

1916 m. jis buvo vienas iš Ateities laikraščio kūrėjų. Greta to jis steigia Liet. piliečių draugiją ir jos klubą Bostone. Kilus karui ir okupacijoms prisilėgus Lietuvai, jis yra Lietuvai Vaduoti Sąjungos Bostono skyriaus pirmininkas, klabenantis Amerikos politikų, spaudos ir įtakingų asmenų duris. Nuo 1949 m. jis veikliai dirba Amerikos Liet. Tautinėj Sąjungoj, tai būdamas Sąjungos pirmininku, tai Bostono skyriaus pirm. (nuo 1956 m. jis yra to skyriaus garbės pirmininkas).

Ne tik Bostone, bet ir plačiau

JAV yra žinoma, kad Jonas Kasmauskas yra LTS Bostono skyriaus meniškai įrengtų namų įkūrėjas ir fundatorius. Be to, jau ne vieną kartą jis yra buvęs ALTO Bostono skyriaus pirmininkas, vicepirmininkas ir išdininkas.

Kai atsirado tūkstančiai benamių lietuvių, jis įsijungė į BALF veiklą, yra jo rėmėjas ir ilgametis tarybos narys. Tačiau tremty atsidūrusius lietuvius J. Kasmauskas rėmė ne tik per BALF. Jis rėmė juos asmeniškai, kai prasidėjo emigracija — jis visai eilei lietuvių sudarė garantijas, o vieną kitą, atvykusį į Bostoną, ir geru darbu aprūpino savo įmonėje arba kaip kitaip padėjo įsikurti.

Jo žodžiais tariant, naujuose ateiviuose jis tuoj įžvelgė savo tikruosius brolius, bematant pradėjo su jais dirbti, o to darbo rezultatas — gyvastingas LTS Bostono skyrius, beveik nepakartojamai gražus to skyriaus namai.

Kas apie Joną Kasmauską čia pasakytą — pasakytą labai trumpai, paminėta tik žinomesnė jo darbai ir būdingesnė jo būdo bruožai. Norint išsamiau apibūdinti jo išgyventą laiką ir nuveiktus darbus, tektų gerokai padirbėti ir vargu su tuo darbu būtų galima išsieti laikraščio skiltys.

Garbingasis suaktyvininkas gal atpažins save ir iš šių suglaustų eilučių. Jomis nuorodžiai norėta priminti Dirvos skaitytojams Joną Kasmauską, gyv. Bostone, buvo pabandyta jį pagerbti 75 metų sukakties proga. Tai suaktyvė — tai nedažna žmogaus gyvenimo puota. Tegu ji praeina pakilioj nuotaikoj, tegu pavasario laikas suaktyvininkui atneša naujų jėgų ir pasiryžimo dar ilgus metus dirbti dėl Lietuvos laisvės, kultūros ir išlikimo.

Jonas Kasmauskas viena proga yra taręs: "Kai žmogus atlieki kokį gerą darbą, kai kitą dieną susitinki su savo bičiuliais ir talkininkais, susėdi su jais prie stalo, užkandį, išgeri, pasidalini nuveikto darbo įspūdžiais, tai taip šilta ir miela pasidaro širdy. Tada lyg suvoki, kad nesi koks negyvas pėdas, iš kurio nei šiaudai, nei grūdai".

Tai tokis kupinas vidinės šilumos ir tyros širdies yra bostonieškis Jonas Kasmauskas. St. S.

BOSTON

KAN. J. TUMO-VAIŽGANTO MINEJIMAS

Tautinių Organizacijų Sambūris gegužės 4 d. Bostone, LTS namuose, surengė tikrai gražų ir įspūdingą kan. J. Tumo-Vaižganto 25-rių metų mirties suaktyvį minėjimą. Rengėjų pirm. p. Just. Vaičiūnaitis staiga susirgęs, akademiją jautriu ir vaizdingu žodžiu pradėjo inž. Vyt. Izbičkas.

Programai vadovauti pakvietas St. Santvaras, velionį kan. J. Tumo-Vaižgantą paprasė pagerbti tradiciniu atsisojimu kuriuo metu, skambant giesmės garsams, skautai, neilutuanai ir tautininkai prie velionio paveiklo padėjo tris puokštes gyvų gėlių.

Smuikininkas Iz. Vasyliūnas, akomponuojant Rasai M. Vasyliūnaiti, su gyvu jausmu pasmuikavo Br. Budriūno Raudą.

Iš Great Necko, N. Y., atvykęs žinomas mūsų literatas ir publicistas Al. Merkelis skaitė paskaitą tema šviesusis Vaižgantas. Gražiai ir vaizdingai parašė.

Visi TAUTINIO KONGRESO dalyviai prašomi iki gegužės 25 d. įsiregistruoti šiuo adresu: Jozas Maurukas, 1150 Glenmore Ave., Brooklyn 8, New York, arba telefonu A Plegate 7-9205.

Kambarių viešbučiuose rezervavimo reikalu kreiptis tuo pačiu adresu.

Kitais Kongreso reikalais kreiptis į Kongresui Ruošti Komitetų pirmininkus Chicagoje arba New Yorke:

Inž. Eugenijus Bartkus, 300 W. Washington St., Suite 601, Chicago 6, Ill.

Telef.: AN 3-1944 ir GR 2-9203;

Vytautas Abraitis, 97-08, 110 St., Richmond Hill 19, N. Y.

Telef.: Virginia 7-2922.

CHICAGO IR CICERO

• Antanas Olis buvo pirmą kartą išrinktas Sanitary District globėju 1946 metais ir vėl perrinktas 1952 metais. Gi 1950 metais Olis buvo išrinktas to Districto prezidentu. Šių metų rudenį Olis kandiduoja trečiam perrinkimui. Antanas Olis yra Chicago universiteto teisių daktaras ir Amerikos Lietuvių Tarybos vicepirmininkas.

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Cicero skyriaus steigiamasis susirinkimas įvyksta viena savaitė vėliau, negu buvo numatyta pirmiau. Susirinkimas įvyks gegužės mėn. 23 d., 7:30 val. vakare šeflerio svetainėje, Jo kampas 49th Avenue ir 15 St. Susirinkime kalbės Dr. Biežis, inž. Bartkus ir inž. Jurkūnas.

toį paskaitoj prelegentas apibūdino kan. J. Tumo-Vaižganto asmenį, jo darbus ir kovas, laimėjimus ir nesėkmes, atkūrė tikrai šviesų velionio paveikslą.

Al. Merkelis yra vertingos monografijos autorius apie J. Tumo-Vaižgantą, tad jo paskaita buvo bostonieškių surengtos akademijos viršūnė.

Po paskaitos buvo paskaitytos trys neilgos ištraukos iš Vaižganto kūrybos: Giedrė Malėnaitė dailiai paskaitė Rimų ir Nerimų vienodumus, St. Santvaras Rimų ir Nerimų skirtumus, Zita Zarankaitė, įsijausdama į Pragiedruhių nuotaikas, "Rengiasi šienauti". Smuikininkas Iz. Vasyliūnas, dukrai akomponuojant, smuikavo Jul. Gaidelio Lietuvišką šokį, Maldą ir Pavasario šokį. Ties muzikos kūrinių labai gražiai tiko prie Vaižganto kūrybos. Klausytojai ir smuik. Iz. Vasyliūnui, ir čia pat salėje esantiems komp. Jul. Gaideliui sukėlė karštus plovimus.

Garbės sargyboj, savo spalvomis pasipuošę, prie velionio paveiklo stovėjo skautai ir neilutuanai. Kan. J. Tumo-Vaižganto paveikslą ir jo dekoratyvinį įrėminimą, neįskiriantį iš salės stiliaus, meistriškai atliko dail. Vikt. Andriūšis.

Muzikine minėjimo dalimi rūpinosi Ign. Vilėniškis, o apšvietimu Ant. Bačiulis. Vaižgantui pagerbti akademija Bostone baigta Lietuvos Himnu.

Minėjimo dalyvių buvo pilna Bostono LTS namų iškilmų salė.

• Jozas Bačiūnas, Tabor Farm, ALT S-gos tarybos prezidento narys, dalyvavo Chicago skyriaus visuotiniame susirinkime. Jis buvo prašytas papasakoti savo idomių kelionių įspūdžius ir rezultatus. Bačiūnas tačiau patarė paskaityti Dirvoje jo paties rašytus straipsnius tuo reikalu. Vietoje to, ponas Bačiūnas pasakė (motyvuotai) kodėl jis yra Lietuvių Bendruomenės šalininkas. Jis mano, kad lietuvišku darbuotojų prieauglis gali atsirasti tik iš LB pusės.

• Gabrielius Gedvila, gyvenęs Cicero, yra Chicago universiteto teisių mokslių studentas. Jo vardą dažnai matome Dirvoje: "Studentų žodį redaguoja G. Gedvila, D. Marcinkutė ir R. Vėžys". Bet ciceriečiams Gedvila yra ir kitaip įdomus. Mes matėme, kaip jis atvyko iš Europos dar tik paauglys. Matėme jį pirmojoje High School klasėje. Ir staiga jau matome: jis yra lietuviškų organizacijų priešininkas. Jis — daug žadą žurnalistas. Pirmą jo žurnalistinę "bombą" buvo pasikalbėjimas su Indijos ambasadoriumi Amerikoje. Gedvila tada dar lankė High School. Jo motina Sofija Laucėvičiūtė-Gedvilienė yra baigusi komercijos mokslius šveicarijoje, St. Gallene, o Lietuvoje yra buvusi mokyklos direktorė. Šiuo metu Sofija dirba (gan sunkiai) tik tam, kad jos sūnus Gabrielius tantu didelis teisės žinovas ir didelis lietuvis. Ciceriečiai tuo tiki ir to laukia.

• Petras Janulaitis, vabalninkas, buvęs Vabalninko vargoninkas ir (baigęs reikiamus mokslius) Lietūkio direktorius, dabar prisimena didįjį vabalninką Konstantiną Šakenį, kuris, kaip girdėti, ne taip dar seniai grįžo su žmona ir vaikais iš tolimos "komandiruotės", kuri truko daug metų. Šakenis buvo inžinierius-technologas, iš Veliuoniškių vienkiemio. Jie buvo trys broliai ir dvi seserys: Šakenio brolis Julijonas buvo kunigas. Pats Konstantinas Šakenis parašė fizikos vadovėlį, parašė Vabalninko monografiją, o svarbiausia, išvertė į lietuvių kalbą "Pona Tada". Vertėjas Šakenis buvo talentuotas — taip yra pasakęs apie Šakenį kitas vabalninkas Balys Sruoga. "Dieve, duok Šakeniui, — rašo Janulaitis.

Taikią koegzistenciją vaizduoja filmų gražuolės, susirinkusios į Cannes filmų festivalį Prancūzijoje. Iš kairės: italė Sophia Loren, rusė Tatania Samoilova, amerikietė Mitzi Gaynor ir rusė Lina Judin.

tis, — sveikatos ir dar ilgų metų. Vabalninkėnai jį atsimena ir myli", baigia Janulaitis — Dirvos senas skaitytojas ir bendradarbis.

• Dažnai minima ALT S-gos Taryba. Daug kas klausia, kas tai per organas ir ką jis veikia? Štai atsakymas, — ištrauka iš Sąjungos įstatų:

4. Sąjungos valdybos nutarimas reikalingas Sąjungos tarybos patvirtinimo, jei jis:

a. yra susijęs su išlaidomis iš Sąjungos lėšų, didesnėmis kaip 500 dolerių, arba b. priima ar keičia įstatymą vykdyti taisykles, arba c. priima naują nusistatymą visos Sąjungos veikimui liečiančių reikalu ir Sąjungos pirmininkas ar bent du valdybos nariai pasiūlo tam nutarimą patiekti tarybai tvirtinti.

9 str. Taryba

1. Sąjungos taryba renkama iš vienuolių narių.
2. Sąjungos taryba 8 str.

4 p. numatytus nutarimus tvirtina ar atmeta, jos nariams raštu teigiamai ar neigiamai atsakant į Sąjungos valdybos patiektus klausimus. Valdyba, patiekdama tarybai tvirtinti nutarimą, išdėsto aplinkybes ir priežastis, kodėl toks nutarimas priimtas. Tarybos narys, prieš atsakydamas į klausimą, gali pareikalauti dar papildomų paaiškinimų. Valdybos nutarimas laikomas patvirtintas, jei prieš jį nepasirako bent šeši tarybos nariai.

• Kun. Dr. Antanas Juška prieš kėletą savaitių skaitė labai idomią paskaitą. Mažai žmonių jos klausė, o spauda neminėjo. Kodėl? Gal nenorėjo kun. Dr. Juškai "pakenkti". Ir pats kun. Juška savo paskaitoje nuolat pabrėžė, kad tokias paskaitas geriausiai tinka skaityti pasauliečiams. Jo paskaitos tema buvo: "Lietuviškumas lietuviškoje parapijoje".

Julius Šakelė

LT S-GOS PIRM. INŽ. EUGENIJUS BARTKUS NEW YORKE

LT S-gos ir Tautinių organizacijų kongreso, kuris įvyks geg. 30, 31 ir birž. 1 d.d., centrinio komiteto pirm. inž. E. Bartkus, aplankęs daugelį tolimų Amerikos lietuvių kolonijų, gegužės 5 d. buvo sustojęs ir New Yorke, kur jis su techniško komiteto pirm. V. Abraitiumi ir banketo globos komiteto pirm. J. Ginkum galutinai aptarė kongreso organizacinius reikalus ir vakare Liet. Pil. Klube painformavo tu komitetų narius.

Tarp kitko E. Bartkus pažymėjo, kad šis kongresas bus daugiau darbo suvažiavimas, negu reprezentacinis. Kaip jau buvo minėta, jį kviečia 5-os org.-jos: Amerikos ir Kanados Liet. Tautinė S-ga, Liet. Tautinis Akademinis Sambūris, Liet. Tautinis Sąjūdis, Amerikos Lietuvių Rezistencinė Santarvė ir Liet. Laisvės Kovotojų S-ga.

Kongreso metu pagrindiniais klausimais kalbės: dr. P. Pamatitis, T. Blinstrubas, prof. J. Čepas, V. Rastenis, dr. J. Pablenas ir B. Bieliukas.

Be bendru posėdžių, savo atskirus susirinkimus turės Rezistencinė Santarvė, Tautinis Akademinis Sambūris ir Tautinė S-ga.

Inž. E. Bartkus pažymėjo, kad geresniam kongreso pasisekimui reikia pašvęsti daug laiko ir energijos, todėl, kad tas visas darbas neapsunkintų vien tik kelių žmonių, centrinių rengimo komitetas Čikagoj nutarė kviesti į talką daugiau jėgų, darbą pasidalinant. Tam tikslui buvo kreiptasi į Vytautą Abraitį sudaryti New Yorke techniškam darbiui komitetą ir į nepailestamos energijos vietos veikėją Jozą Ginką, sudaryti banketo globos komitetą. Šiems sutikus, tie planai ir buvo įvykdyti, už ką reiškiau

nuoširdžią padėką abiejų komitetų nariams, sutikusiems tuo dideliu darbu pasidalinti. Kad per daug nei vieno neapsunkintų, darbais pasidalinti bus stengiamasi ir kongreso metu.

Be to, inž. E. Bartkus pranešė, kad jau yra pakviesti bankete dalyvauti ir keletas amerikiečių senatorių, iš kurių jau gautas ir sutikimas.

Po to kalbėjo V. Abraitis ir J. Ginkus pranešdami, kad kongreso paruošiamieji darbai jau baigti, laukiama tik paties įvykio. J. Ginkus pažymėjo, kad kai kurie banketo globos komiteto nariai, išplatinę po 10 kvietimų ir atsiuntę jau pinigų, pageidavo dar tiek pat.

Tai pat kalbėjo kongreso išd. Antanas Senikas, jaunimo vardu, kurie tuo pat laiku organizuoja šokius Statler Hotelyje kalbėjo J. Maurukas, o be to V. Rastenis, dr. B. Nemickas, P. Juknys, J. Sirusas ir k.

Visą kongreso laiką Statler viešbutį puoš mūsų trispalvė vėliava šalia amerikiečių vėliavos.

Inž. E. Bartkaus lankymasi po Amerikos lietuvių kolonijas organizaciniais reikalais aprašė Waterburio ir kt. amerikiečių laikraščiai, pažymėdami jo aukštą tarnybines pareigas ir organizacines lietuvių tarpe.

Tuo jis reprezentuoja lietuvių vardą dviem atvejais: kaip gabus lietuvis savo profesijoj ir kaip jaunas savo tautos reikalams atsidavęs lietuvis patriotas.

E. Čekienė

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

DIPL. INŽ. TOMUI OKUNIUI

mirus, reiškiamo gilia ir nuoširdžią užuojautą bičiuliui

arch. JURGIUI OKUNIUI ir visai jo šeimai.

Alė ir Stasys Santvarai